

MORAVSKÁ VYSOKÁ ŠKOLA OLMOUC

Ústav podnikové ekonomiky

Analýza vybrané spotřební daně v České republice

Analysis of the Selected Excise Duty in the Czech Republic

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Jméno studenta: Nikol Matyášová

Vedoucí práce: Ing. Michal Krajňák, Ph.D., MBA, LL.M.

Olomouc 2021

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedené informační zdroje. Prohlašuji, že odevzdaná tištěná verze bakalářské práce se shoduje s textem práce na CD nosiči a s elektronickou verzí vloženou do IS/STAG.

V Horní Moštěnici dne 31. března 2021

.....

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu bakalářské práce Ing. Michalovi Krajňákovi, Ph.D., MBA, LL.M., za cenné připomínky a užitečné rady, které mi přispěly ke zpracování této bakalářské práce. Dále patří velké poděkování mé rodině za podporu a trpělivost.

Moravská vysoká škola Olomouc

Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Nikol Matyášová**
Osobní číslo: **M18016**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Podniková ekonomika a management**
Téma práce: **Analýza vybrané spotřební daně v České republice**
Zadávající katedra: **Ústav podnikové ekonomiky**

Zásady pro vypracování

1. Úvod
2. Teoretická část
3. Praktická část
4. Závěr

Rozsah pracovní zprávy:

Rozsah grafických prací:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

NERUDOVÁ, Danuše. *Daňová politika v Evropské unii*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. 213 s. ISBN 978-80-7552-682-3.

SHELLECKENS, Marnix. *European Tax Handbook 2019*. Amsterdam: IBFD, 2019. 1250 p. ISBN 978-90-8722-521-6.

ŠIROKÝ, Jan. *Základy daňové teorie s praktickými příklady*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015. 128 s. ISBN 978-80-7478-785-0.

VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2018*. 14. vyd. Praha: 1. VOX, 2018. 404 s. ISBN 978-80-87480-63-2.

ZIMMERMANNOVÁ, Jarmila. *Ekologické zdanění a modelování jeho dopadů*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. 236 s. ISBN 978-7552-062-3.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Michal KRAJŇÁK, Ph.D., LL.M., MBA

Ústav podnikové ekonomiky

Datum zadání bakalářské práce: **24. dubna 2020**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2021**

Podpis studenta: *Malyašing'*

Datum: *8.12.20*

Podpis vedoucího práce: *Kocypel*

Datum: *21.7.2020*

Kovačičinová

Kolumber

Mgr. Irena KOVAČIČINOVÁ
prorektorka

Ing. Štefan KOLUMBER, Ph.D.
manažer ústavu

Obsah

ÚVOD	8
1 HISTORIE DANÍ	10
2 DAŇOVÁ KLASIFIKACE A VYMEZENÍ DANÍ	13
2.1 Definice a charakteristika daní	13
2.2 Funkce daní	13
2.3 Třídění daní	14
3 DAŇOVÝ SYSTÉM A DAŇOVÁ SOUSTAVA ČR	17
3.1 Přímé daně	18
3.1.1 Důchodové daně	18
3.1.2 Majetkové daně	19
3.1.3 Ostatní daně	19
3.2 Nepřímé daně	20
3.2.1 Univerzální daň	20
3.2.2 Selektivní daň	20
3.2.3 Daň z užívání	22
4 SPOTŘEBNÍ DAŇ Z LIHU	23
4.1 Láh a lihoviny	23
4.1.1 Výroba lihovin v pěstitelských pálenicích	23
4.2 Právní úprava spotřební daně z lihu v ČR	24
4.2.1 Plátce daně z lihu	24
4.2.2 Předmět daně z lihu	25
4.2.3 Vznik povinnosti daň z lihu přiznat a zaplatit	26
4.2.4 Základ a sazby daně z lihu	26
4.2.5 Osvobození od daně z lihu	27
4.2.6 Prokázání zdanění lihu	28

4.2.7	Daňové přiznání k dani z lihu a splatnost této daně	28
4.2.8	Zajištění daně z lihu.....	28
4.3	Značení lihu.....	29
4.4	Daňové úniky	29
5	ANALÝZA VÝBĚRU SPOTŘEBNÍ DANĚ Z LIHU ZA URČITÉ OBDOBÍ	31
5.1	Zhodnocení výběru spotřební daně z lihu.....	34
5.2	Analýza daně z lihu dle jednotlivých skupin	34
5.3	Porovnání výnosu ostatních spotřebních daní.....	36
5.4	Podíl jednotlivých daní na státním rozpočtu.....	38
6	SPOTŘEBA ALKOHOLU V ČR	40
7	KORELAČNÍ ANALÝZA	42
7.1	Korelace ve vztahu změny sazby daně a vyměřené daně z lihu.....	42
7.1.1	Vyměřená daň z lihu pod kódem nomenklatury 2207 a 2208	42
7.1.2	Vyměřená daň z destilátů z pěstitelského pálení.....	43
7.2	Korelace ve vztahu změny sazby daně a inkasa daně z lihu	44
7.3	Korelace ve vztahu změny sazby daně a spotřeby lihu	45
7.4	Korelace ve vztahu inkasa daně a spotřeby lihu.....	46
7.5	Zhodnocení korelace.....	47
8	ANALÝZA ČASOVÉ ŘADY	48
8.1	Časová řada intervalových ukazatelů	48
8.2	Míry dynamiky	49
	ZÁVĚR	53
	ANOTACE	55
	POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE.....	57
	Seznam tabulek.....	63
	Seznam obrázků.....	64

ÚVOD

Tématem bakalářské práce je analýza vybrané spotřební daně v České republice. Daně jsou stále aktuálním tématem a zároveň jsou důležitým a významným příjmem státního rozpočtu. Jedná se o často diskutovanou problematiku. Zároveň je známo, že nadměrná konzumace alkoholu je zdraví škodlivá a často dochází k neoprávněnému nakládání s lihovinami, proto je trh s alkoholickými nápoji přísně regulován mnoha nástroji.

Různé formy daní se vyskytovaly již před naším letopočtem. Daňová soustava však vznikla až v roce 1993. Na jejím základě funguje dodnes, ačkoliv prošla různými změnami. Daně jsou důležitou součástí státního rozpočtu a musí plnit řadu funkcí a požadavků, aby daňový systém správně fungoval.

Daňová soustava člení daně na přímé a nepřímé. Daně přímé jsou poplatníkovi daně viditelné a zahrnují daň z příjmů fyzických a právnických osob, daň z nemovitých věcí a daň z hazardních her. Nepřímé daně jsou zahrnuty v ceně výrobků a patří mezi ně daň z přidané hodnoty, spotřební daně, energetické daně a silniční daně.

Tato práce je věnována daním spotřebním, konkrétně spotřební dani z lihu. Ke spotřebním daním se kromě lihu dále řadí daň z minerálních olejů, daň z piva, daň z vína a meziproductů a daň z tabákových výrobků.

Cílem bakalářské práce je analyzovat spotřební daň z lihu, konkrétně jaký vliv má výše vybrané spotřební daně na příjmy státního rozpočtu České republiky (dále jen ČR), a jaké faktory působí na výnos daně z lihu. Dílčím cílem bude také analýza spotřeby alkoholu, která úzce souvisí s výnosem daně z lihu do státního rozpočtu. Primárními zdroji pro tuto část budou data Ministerstva financí ČR, Českého statistického úřadu a Celní správy ČR. K analýze bude použita metoda korelace a analýza časové řady.

Teoretická část obsahuje dvě části. První část je nejprve věnována stručnému popisu historie daní a vzniku daňové soustavy. Další kapitola vymezí definici a charakteristiku daní, funkce daní a klasifikaci daní dle několika hledisek. Poslední kapitola první části charakterizuje celý daňový systém v ČR a stručně vymezuje jednotlivé daně vybírané na území ČR. Druhá část se dopodrobna věnuje spotřební dani z lihu. Obsahuje charakteristiku spotřební daně, popis lihu a lihovin a také vznik lihu v pěstitelských pálenicích. Podrobněji se věnuje právní úpravě spotřební daně z lihu, kterou upravuje zákon 353/2003 Sb., o spotřebních daních, v části třetí zvláštního ustanovení, v Hlavě II pod § 66 - § 79. Konkrétně uvádí, kdo je plátcem daně, co je předmětem daně z lihu, kdy vzniká povinnost daň odvést a zaplatit, jak se stanoví základ daně,

jaká je výše sazby daně a další zákonná ustanovení. Další podkapitola vysvětluje povinné značení lihu, které slouží k eliminaci daňových úniků. Popis daňových úniků a jejich nejnámější příklady obsahuje poslední podkapitola.

Praktická část je rozdělena na čtyři kapitoly. V první kapitole je uveden graf, který znázorňuje výši inkasa daně a výši schváleného rozpočtu a analyzuje, v kterých letech bylo a nebylo dosaženo schváleného rozpočtu ČR. Jsou zde uvedeny i faktory, které na výši výnosu daně a výši předpokládaného výnosu působily, především změny sazby daně, které jsou znázorněny v tabulce. Kapitola obsahuje i analýzu daně z lihu jednotlivých skupin a porovnání s ostatními spotřebními daněmi. Druhou kapitolou je analýza spotřeby alkoholu v ČR, která je i dílčím cílem. Předposlední kapitolou je korelační analýza, která porovnává vzájemné vztahy a souvislosti mezi vyměřenými daněmi z lihu, změnami sazeb daně, výnosem daně z lihu a spotřebou alkoholu. Poslední kapitolou praktické části je analýza časové řady, která zhodnocuje výnos daně dle intervalových ukazatelů a míry dynamiky za sledované období. Text práce vychází z právního stavu platného k 1.1.2021.

1 HISTORIE DANÍ

Daně se vyskytovaly již v otrokářské společnosti, ale byly pouze příležitostným příjmem a vybíraly se většinou v naturáliích. Státy nepotřebovaly tolik financí, neboť státní výdaje byly hrazeny z královského jmění nebo z pronájmu královského majetku. Výběr se v různých zemích lišil.¹

V 3. tisíciletí př.n.l. se vybíraly tzv. desátky ve starověkém Egyptě. Jednalo se o první známý systém, který fungoval tak, že chudí, co neměli prostředky na zaplacení desátků, byli nuceni pracovat pro faraona. Ve starověkém Řecku jsou nejstarší zmínky o odvádění daní ze 4. století př.n.l. Platily se cla, veřejné dávky a tzv. fároi, což byly dobrovolné příspěvky, z nichž se financovala obrana země. O něco později, v roce 428 př.n.l. byla zavedena přímá daň z majetku. V Římě se odváděly pro změnu tzv. berně – mimořádné daně vybírané za účelem získání prostředků pro vedení války. Od roku 284 za vlády císaře se odváděla daň osobní, pozemková, živnostenská a daň z hlavy (všichni občané ve stejné výši). Výjimku měly ženy, sirotci a nemajetní občané.²

Feudalismus (od přelomu 2.-3.st.) – i v této době se daně vybíraly nepravidelně na financování válečných tažení a na obranu státu. Nazývaly se tributy. Později vznikaly nové daně a také výjimky pro šlechtu a církve, které byly od daně osvobozeny. Nové daně zahrnovaly tzv. domény, regály, kontribuce a akcízy.

- Domény – odváděny v naturáliích z výnosu na zemědělských a lesních pozemcích, které patřily panovníkovi.
- Regály – se vztahovaly na propůjčení práv patřících panovníkovi. Mezi taková práva patřila např. právo těžby, vaření piva, ražení mincí. Regály se dále členily např. na regál horní, solní, celní, mincovní, soudní.
- Kontribuce – jejich podoba už téměř připomínala dnešní přímé daně, vznikly ve 12.st. a odváděly se z hlavy, z majetku a z výnosů. Neobvyklý byl způsob výběru, kdy byl nejprve naplánovaný výnos odsouhlasen panovníkem, dále rozdělen mezi města až jednotlivce a následně byl plánovaný výnos vybrán.
- Akcízy – předchůdce nepřímých daní. Vznikly na základě tržního regálu ve dvou formách. První forma – daň z oběhu se platila za jednotlivé druhy zboží a druhá

---

¹ ŠIROKÝ, J. *Základy daňové teorie s praktickými příklady*. s.13.

² DĚDINOVÁ, Tereza. *Jak se vybíraly daně v minulosti* [online]. 25.1.2013 [cit.1.12.2020]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/zpravy/finance/377709-jak-se-vybíraly-dane-v-minulosti/>

forma obchodované daně, kdy bylo nutné platit za právní převod zboží dle jeho ceny.³

V tomto období zároveň vzniká činnost daňového pachtýře, který zajišťoval výběr daně a také katastry nemovitostí. Vznikaly i spory mezi zastánci akcízy jako jediné daně a zastánci více druhů daní.⁴

Při nástupu kapitalismu získávají daně podobu pravidelných plateb, vytváří hlavní zdroj pro státní rozpočet a zvyšuje se daňové zatížení obyvatel. Vzniká daňová soustava přímých a nepřímých daní. Daně přímé byly děleny na výnosové a důchodové. Na přelomu 19. – 20. století byla zavedena progresivní daň, přerozdělovací procesy a rozšiřuje se využívání daňového priznání. Spotřební daně zahrnovaly líh, cigarety, petrolej, cukr, čaj a kakao. Clo se vybíralo většinou jen při dovozu.

Daně a cla v období první republiky (1918) – nejvyšším orgánem správy daní se stalo Ministerstvo financí. Ministerstvu bylo podřízeno i několik orgánů zemského finančního ředitelství (v Praze, Brně a Opavě) a jim podléhaly další orgány, jako okresní finanční ředitelství, kontrolní a celní úřady, úřady pro vyměřování poplatků, hlavní zemské pokladny, kolkovní úřady ad.

V roce 1927 proběhla daňová reforma a k 1.1. 1928 daňovou soustavu tvořily následující daně:

- daň důchodová – z přínosů domácností
- všeobecná daň – z výnosů z podnikání
- zvláštní výdělková daň pro právnické osoby
- pozemková daň – z pozemků využitých k hospodaření
- domovní daň
- daň rentová – z úroků, licencí a rent
- daň z tantiém – pro členy představenstva akciových a komanditních společností
- daň z vyššího služného – při převýšení částky 100 tisíc ročně
- daň z obohacení – dědická a darovací daň
- přepychová daň – např. z exotického ovoce, luxusní obuvi, kožešin a kosmetiky, předměty ze zlata, stříbra a platiny
- spotřební daně nápojové – z alkoholických nápojů a minerálních vod

³ GRÚŇ, L. *Finanční právo a jeho instituty*. s. 110-112

⁴ ŠIROKÝ, J. a kol. *Daňové teorie s praktickou aplikací*. s. 31

- spotřební daně na jiné potraviny – např. cukr, maso, droždí
- spotřební daň z minerálních olejů, uhlí a motorových vozidel
- dále státní finanční monopol na tabák, sůl, umělá sladidla a výbušné látky.

Během druhé světové války nedošlo k žádným zásadním změnám. Až v roce 1948 byla zavedena zemědělská daň a všeobecná daň, která nahradila daň z obratu a spotřební daně. Další reforma proběhla v roce 1954 a zavedla následující daně, které se vybíraly až do roku 1990 beze změn:

- daň z obratu – základem byla prodejní cena
- daň z výkonů – (1962 spojena s daní z obratu)
- daň ze mzdy – výše zdanění dle druhu příjmu a sociálních hledisek (pohlaví, věk, odbojářská činnost)
- zemědělská daň – zahrnovala daň z pozemků, objemu mezd a zisku
- daň z příjmů obyvatelstva – při soukromém podnikání ve výši 15-55%
- daň živnostenská
- daň z literární a umělecké činnosti
- důchodová daň družstev a jiných organizací
- daň domovní.

Po sametové revoluci zůstala stávající daňová soustava, ale připravovala se nová daňová soustava, která nabyla účinnosti k 1. 1. 1993, a která tvoří základ i současného daňového systému ČR.⁵

---

⁵ ŠIROKÝ, J. *Základy daňové teorie s praktickými příklady*. s. 15-19

2 DAŇOVÁ KLASIFIKACE A VYMEZENÍ DANÍ

V následujících podkapitolách budou vymezeny základní pojmy týkající se daní, jako definice a charakteristika daní, funkce plnění daní a také možná hlediska daňové klasifikace.

2.1 Definice a charakteristika daní

Daně jsou důležitou a významnou součástí příjmů, které plynou do veřejného rozpočtu ČR. Stát s veřejným rozpočtem nadále nakládá a příjmy z daní přerozděluje tam kde, je to potřeba. Definicí daní je několik a rozlišují se z hlediska právního nebo ekonomického.⁶ Mezi nejznámější a nejvyžívanější patří tyto:

„Daň je povinná, zákonem předem stanovená částka, která odčerpává na nenávratném principu část nominálního důchodu ekonomického subjektu“⁷

„Daň je povinná, zákonem uložená platba, která plyne do veřejného rozpočtu, je nenávratná, neekvivalentní a zpravidla neúčelová.“⁸

Povinnost platit daně je uložena zákonem, a slouží k financování veřejných statků, které určitým způsobem využíváme všichni (např. obrana státu, školství, infrastruktura atd.). Tyto veřejné statky se hradí z veřejného rozpočtu, kterému daně odvádíme. Nenávratná proto, že majetek se nevrací zpět jako například u půjčky. Neekvivalentní znamená, že neexistuje žádná souvislost mezi výší odvedené daně a výší spotřeby veřejného statku. Zároveň není jasné k čemu budou konkrétní platby využity a jaké statky z nich budou financovány, proto je daň neúčelová.⁹

Díky těmto charakteristickým vlastnostem odlišujeme daně od poplatků, půjček, darů.

2.2 Funkce daní

Daně plní mnoho funkcí, které jsou důležitým ekonomickým nástrojem státu. Patří mezi ně funkce fiskální, alokační, redistribuční, stimulační a stabilizační.

- Fiskální funkce je funkce primární a je to schopnost naplnit veřejný rozpočet.
- Alokační funkce je funkce jejímž prostřednictvím stát umísťuje finanční prostředky tam, kde je to potřeba.

⁶ HAMERNÍKOVÁ, B. MAAYTOVÁ, A. *Veřejné finance*. s. 108.

⁷ ŠIROKÝ, J. *Základy daňové teorie s praktickými příklady*. s. 11.

⁸ VANČUROVÁ, A. LÁCHOVÁ, L. *Daňový systém ČR 2018*. s. 9.

⁹ HAMERNÍKOVÁ, B. MAAYTOVÁ, A. *Veřejné finance*. s. 109.

- Redistribuční funkce zmírňuje rozdíly v důchodech subjektů od bohatších k chudším.¹⁰
- Stimulační funkce umožňuje subjektům různé možnosti daňových úspor (např. daňové prázdny), ale také se může jednat o negativní stimulační funkci, kdy se daně naopak zvýší (např. alkohol, cigarety – škodlivé subjektu i životnímu prostředí).
- Stabilizační funkce slouží ke zmírnění cyklických výkyvů v ekonomice.¹¹

2.3 Třídění daní

Daně je možné klasifikovat z několika následujících hledisek.

Třídění dle dopadu na důchod:

- přímé daně – poplatník je platí přímo ze svého důchodu a zahrnuje daně z důchodů a daň z majetku
- nepřímé daně – zde je důležité odlišit pojmy poplatník a plátce. Subjekt, který daň odvádí finančnímu úřadu je plátce. Ten neplatí daň přímo z vlastního důchodu, nýbrž z důchodu poplatníka, který daň zaplatí prostřednictvím zvýšené ceny. Daně zahrnují daně ze spotřeby, z přidané hodnoty a cla.

Třídění podle objektu:

- daně z příjmů
- daně ze spotřeby
- daně z majetku.

Třídění podle veličiny:

- kapitálové – objektem je stavová veličina, která vyjadřuje stav, množství nebo zásobu k určitému okamžiku. Spadají zde daně z majetku.
- běžné – vyjadřuje tok nebo přesun za určitý časový úsek a objektem je toková veličina. Toky se vztahují na daně důchodové, spotřební, daň z přidané hodnoty, ale i daně z kapitálových výnosů.

Třídění podle adresnosti – dle konkrétního poplatníka a jeho platební schopnosti:

- osobní – zahrnují pouze daně z příjmů placené fyzickými osobami a zohledňují platební schopnost poplatníka

¹⁰ GRŮŇ, L. *Finanční právo a jeho instituty*. s. 98-99.

¹¹ VANČUROVÁ, A. LÁCHOVÁ, L. *Daňový systém ČR 2018*. s. 12-13.

- in rem – znamená daň „na věc“ a tyto daně platební schopnosti nezohledňují. K těmto typům daní se řadí daně spotřební, daň z přidané hodnoty, daň z příjmů právnických osob a daně majetkové.¹²

Třídění podle druhu sazby:

- stanovené bez vztahu ke zdaňovacímu základu – jedná se o daně paušální a daně z hlavy
- specifické daně – u spotřební daně je rozhodující například počet litrů čistého alkoholu, u pozemkové a domovní daně dle rozlohy pozemku nebo velikosti užité plochy
- ad valorem – zde je zásadní základ daně a řadí se zde daň z přidané hodnoty, daň obrátová, důchodová a výnosová.

Třídění podle daňového určení – členění podle rozpočtu do kterého daně plynou:

- státní
- municipální
- vyšších územně samosprávních celků
- svěřené.

Třídění institucionální – slouží ke statistickému zpracování, srovnávání a řízení daní, které zabezpečují mezinárodní instituce. Mezi významné instituce patří Eurostat, OECD, Mezinárodní měnový fond, Statistika národních účtů OSN a jiné. Do klasifikace dle OECD patří šest základních skupin, které se člení na další podskupiny. Základní skupiny klasifikace OECD tvoří:

- 1000 Daně z důchodů, zisků a kapitálových výnosů
- 2000 Příspěvky na sociální zabezpečení
- 3000 Daně z mezd a pracovních sil
- 4000 Daně majetkové
- 5000 Daně ze zboží a služeb
- 6000 Ostatní daně.

Třídění daní podle stupně progresu – slouží k posouzení spravedlnosti zdanění a rozlišuje se na daně:

---

¹² PEKOVÁ, J. *Veřejné finance, úvod do problematiky*. s. 328-329.

- proporcionální – výše důchodu poplatníka nezávisí na míře zdanění
- progresivní – typická pro důchodovou daň, pokud roste výše důchodu, roste i daňové zatížení
- regresivní – s rostoucím důchodem klesá míra zdanění.¹³

---

¹³ KUBÁTOVÁ, K. *Daňová teorie a politika*. s. 20-24.

3 DAŇOVÝ SYSTÉM A DAŇOVÁ SOUSTAVA ČR

Daňový systém lze definovat takto:

*Daňový systém zahrnuje vztahy mezi jednotlivými daněmi a pravidla, podle kterých se daně vybírají.*¹⁴

Aby daňový systém správně fungoval, musí splňovat nespočet požadavků. Mezi základní požadavky můžeme považovat například:

- zabezpečení dostatečného daňového výnosu – je nejdůležitější z požadavků, a právě kvůli naplnění veřejných rozpočtů daně vznikly
- daňová spravedlnost a efektivnost – aby daně byly spravedlivé, měla by výše daní odpovídat možnostem subjektu a zároveň by měl subjekt pocítovat prospěch z veřejných statků. Efektivnost znamená, že uložená daň by neměla snižovat užitek daňových subjektů a zároveň musí být přínosem do státního rozpočtu
- jednoduchost a srozumitelnost – každý subjekt musí dopředu znát rozsah svých daňových povinností a měl by mít možnost si daně vybírat s co nejnižšími náklady
- transparentnost – subjekt by měl vědět, jak daně působí, od koho, na co a kam plynou
- pružnost – je schopnost rychle reagovat na změny společnosti i ekonomiky
- odolnost proti daňovým únikům – je prioritním požadavkem na správné fungování daňového systému, stát vytváří různá opatření jako kontroly, evidence tržeb atd.

S daňovým systémem v ČR souvisí také dva důležité pojmy, kterými jsou daňová kvóta a daňový mix.

Daňová kvóta je ukazatel, který porovnává daně s jinými národy a představuje podíl daní na hrubém domácím produktu. Daňová kvóta se dle obsahu dělí na čistou a složenou a dle metodologie na jednoduchou a konsolidovanou. Rozdíl mezi čistou a složenou daňovou kvótou je, že u složité daňové kvóty jsou ve jmenovateli zahrnuty další poplatky jako clo a pojistné ze zdravotního a sociálního pojištění. Jednoduchá daňová kvóta může vyjadřovat čistou i složenou a nebere v potaz to, že některé vládní výdaje jsou zdaňovány a tím se jejich část vrací do veřejného rozpočtu. Nejpřesnější variantou je konsolidovaná daňová kvóta, kdy se vyjadřuje podíl veřejných rozpočtů na hrubém domácím produktu, tím se zabraňuje dvojímu zdanění.¹⁵

¹⁴ VANČUROVÁ, A. LÁCHOVÁ, L. *Daňový systém ČR 2018*. s. 51.

¹⁵ HAMERNÍKOVÁ, B. MAAYTOVÁ, A. *Veřejné finance*. s. 109-110.

Daňový mix se vyjadřuje jako podíl výnosu konkrétní daně na celkovém výnosu všech daní, určuje tedy, který typ daní je pro stát prioritní a nejvýnosnější.¹⁶

Daňový systém ČR se člení na daně přímé a nepřímé, které se dále dělí. Přehled všech druhů daní můžeme vidět v tabulce 3.1.

Tabulka 3.1 Daňová soustava ČR

Daňová soustava ČR			
Daně přímé	Daň z příjmů	fyzických osob právnických osob z nemovitých věcí	z pozemků ze staveb
	Majetkové daně	daň z nabytí nemovitých věcí (zrušena) daň z hazardních her	
Nepřímé daně	Ostatní daně		
	Univerzální	daň z přidané hodnoty	z minerálních olejů z piva z vína a meziproduktů z lihu z tabákových výrobků ze zemního plynu z pevných paliv z elektřiny
	Selektivní	Spotřební	
Z užívání	Energetické Clo Silniční		

Zdroj: vlastní zpracování dle VANČUROVÁ, A. LÁCHOVÁ, L. (2018)

3.1 Přímé daně

Přímé daně jsou charakteristické tím, že jsou pro poplatníky viditelné a současně respektují platební schopnosti poplatníka. Dále je dělíme na daň z příjmů (důchodové) a majetkové.

3.1.1 Důchodové daně

Důchodové daně se dělí na daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob.

- Daň z příjmů fyzických osob (dále jen FO) – předmětem daně jsou veškeré zdanitelné příjmy FO, základ daně tvoří pět dílčích základů daně (ze závislé činnosti, z podnikání, z kapitálového majetku, z pronájmu a ostatní příjmy), sazba daně činí 15 % ze základu daně, avšak existuje zvýšení daně o 8 % nad limitem 48násobku

¹⁶ VANČUROVÁ, A. LÁCHOVÁ, L. *Daňový systém ČR 2018*. s. 57.

průměrné roční mzdy, FO mohou uplatňovat slevy na dani díky nimž se zabezpečuje i progresivita daně

- Daň z příjmů právnických osob (dále jen PO) – „*předmětem daně jsou veškeré příjmy z činností z nakládání s majetkem u veřejně prospěšných poplatníků a příjmy z činností uskutečňovaných za účelem dosahování zisku*“¹⁷, základ daně tvoří příjmy po odečtení výdajů nebo hospodářský výsledek od kterých je možné odečítat určité odpočty, sazba daně je 19 % (v některých případech 5 % nebo 15 %) a PO mohou uplatňovat odpočty a slevy na dani.^{18,19}

3.1.2 Majetkové daně

Majetkové daně se dělí na daň z nemovitých věcí a ty dále na daň ze staveb a jednotek a daň z pozemků. Do majetkových daní se ještě nedávno zahrnovala i daň z nabytí nemovitých věcí, která ale byla ke dni 26. září 2020 zrušena na základě účinnosti zákona č. 386/2020 Sb.²⁰

- Daň z pozemků – do předmětu daně se zahrnuje zemědělská (orná půda, chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady a trvalé travní porosty) i nezemědělská půda (stavební pozemky, zastavěné plochy a nádvoří, plochy pro podnikání), výměra v m² a průměrná cena půdy, výměra vynásobená koeficientem nebo pouze výměra tvoří základ daně dle typu pozemku, sazba daně je rozdílná, dle typu pozemku.
- Daň ze staveb a jednotek – daň se odvádí ze staveb a jednotek, přesněji z budov, bytových a nebytových prostor, základ daně se skládá z výměry v m² a koeficientu u staveb, u jednotek dle podlahové plochy a koeficientu, nebo koeficientem stanoveným obecně závaznou vyhláškou, sazba daně je diferencovaná stejně jako u pozemků dle typu stavby nebo jednotky a dále se násobí také koeficientem dle počtu obyvatel.²¹

3.1.3 Ostatní daně

Zde patří daň z hazardních her, jejímž předmětem je provozování hazardní hry na území ČR na základě povolení nebo ohlášení dle zákona. Základ daně je tvořen součtem dílčích

---

¹⁷ VANČUROVÁ, A. LÁCHOVÁ, L. *Daňový systém ČR 2018*. s. 60.

¹⁸ NAHODIL, F. *Veřejné finance v České republice*. s. 43.

¹⁹ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2021, úplná znění platná k 1. 1. 2021*. s. 24.

²⁰ FINANČNÍ SPRÁVA. *Zrušení daně z nabytí nemovitých věcí* [online]. 25.9.2020 [cit.15.12.2020]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-nabyti-nemovitych-veci/informace-stanoviska-sdeleni/zruseni-dane-z-nabyti-nemovitych-veci-10927>.

²¹ VANČUROVÁ, A. LÁCHOVÁ, L. *Daňový systém ČR 2018*. s. 61.

základů daně, o které přijaté vklady převyšují vyplacené výhry a vrácené vklady. Sazby jsou pro dílčí základy daně odlišné.²²

3.2 Nepřímé daně

Na rozdíl od přímých daní, nepřímé daně jsou zahrnuty v cenách zboží a služeb, proto nejsou na první pohled viditelné a subjekt si tak neuvědomuje jejich platbu. Současně na tento typ daní nelze uplatňovat slevy nebo jiná daňová zvýhodnění a nerespektují tedy platební schopnosti subjektu. Základní dělení se skládá z daní univerzálních, selektivních a daní z užívání, některé se dále člení viz. předchozí tabulka.

3.2.1 Univerzální daň

Neboli daň z přidané hodnoty (DPH) – předmětem této daně jsou veškerá zdanitelná plnění jako dodání zboží nebo poskytnutí služby, ale také osvobozená plnění, která zahrnují dodání z jiných členských států, vývoz s nárokem na odpočet a další služby bez nároku na odpočet (např. poštovní a sociální služby), základem daně je cena za uskutečněné zdanitelné plnění, které plátce obdržel nebo obdrží, sazby daně jsou lineární, ale zároveň i diferencované, protože se dělí na tři skupiny, a to základní sazbu daně (21%), první sníženou sazbu daně (15%) a druhou sníženou sazbu (10%).

3.2.2 Selektivní daň

Rozlišujeme na daně spotřební, energetické a clo. Daň spotřební se uvaluje na výrobky, které škodí zdraví nebo životnímu prostředí a zahrnuje dále tyto daně:

- daň z minerálních olejů – předmětem daně jsou např. motorové a ostatní benziny, různé typy těžkých olejů (např. topné, plynové, odpadní), zkapalněné ropné plyny a bioplyny, konkrétní skupiny minerálních olejů jsou specifické a vztahuje se na ně odlišný základ daně i sazby daně. Základ daně u minerálních olejů je množství vyjádřené v 1000 litrech a 15 °C, u těžkých topných olejů a zkapalněných ropných plynů je množství vyjádřené v tunách. Sazby daně stanovuje směrnice 2003/96/ES
- daň z piva – předmětem daně je výrobek a jeho směs s nealkoholickými nápoji, které obsahují více než 0,5 % objemových alkoholu a zároveň koncentrace piva v hmotnostních % jako procentní obsah extraktu původní mladiny. Základem pro výpočet daně je množství piva v hektolitrech, základní sazba daně je 32 Kč, ale záleží

---

²² Zákon 187/2006 Sb. ze dne 15.6.2006, *Zákon o dani z hazardních her*. [online]. 1.1.2021 [cit.11.1.2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-187>

na množství výroby, pak se sazba daně může lišit. Také pro malé nezávislé pivovary platí snížená sazba daně

- daň z vína a meziproduktů – předmětem daně jsou vína, fermentované nápoje a meziprodukty s obsahem od 1,2 % do 22 % objemových alkoholu, množství vyjádřené v hektolitrech je základem daně a sazby daně jsou rozdílné pro šumivé víno a meziprodukty, které podléhají částce 2 340 Kč za hektolitr, zatímco tiché víno má nulovou sazbu daně
- daň z lihu – této dani bude dopodrobna věnována samostatná kapitola
- daň z tabákových výrobků – předmět daně zahrnuje tabákové výrobky, kterými se rozumí cigarety, doutníky, cigarillos a tabák ke kouření. U cigaret tvoří základ daně dvě části, část procentní, kdy je rozhodující cena pro konečného spotřebitele a část pevná, kde je množství vyjádřené v kusech. U doutníků a cigarillos je základem daně také množství kusů a u tabáku množství v kilogramech. Sazba daně je pro doutníky a cigarillos 2,08 Kč za kus, u tabáku ke kouření 2 720 Kč za kg. U cigaret se počítá procentní část (30 %) násobená částkou prodejní ceny pro konečného spotřebitele a u pevné části se násobí počet kusů se sazbou 1,79 Kč za kus. Dále je nutné vypočítat ještě minimální sazbu daně, která činí 3,20 Kč/kus. Výše minimální sazby a součtu sazby pevné a procentní se následně porovnává a vždy se platí částka, která je vyšší.²³

Dalším druhem selektivních daní jsou daně energetické, do kterých spadá daň ze zemního plynu, z pevných paliv a z elektřiny.

- Daň ze zemního plynu – předmět daně se uvádí pod kódy nomenklatury, základ daně tvoří množství plynu v MWh spalného tepla, pokud není možné vyjádřit takto, tak se stanoví 15MWh na tunu tepla, sazby jsou specifické pro každý kód nomenklatury.
- Daň z pevných paliv – předmětem daně je opět několik druhů pevných paliv uvedených pod kódem nomenklatury, základ daně tvoří množství spalného tepla v původním vzorku v GJ a sazba daně je 8,50 Kč za GJ.
- Daň z elektřiny – předmětem daně je elektřina, základem daně je množství v MWh a sazba daně je 28,30 za MWh.²⁴

Specifickým příjmem pro stát, který se zahrnuje do selektivních daní je clo. Clo je povinná platba využívaná v případě dovozu zboží mimo Evropskou unii. Na rozdíl od ostatních daní,

---

²³ MARKOVÁ, Hana. Daňové zákony 2021, úplná znění platná k 1. 1. 2021. s. 202-218.

²⁴ SVÁTKOVÁ, S. *Spotřební a ekologické daně v České republice*. s. 255-277.

kde je stanovený základ daně, se zde používá celní hodnota. Celní hodnota je hodnota dováženého zboží vyjádřená v korunách. Sazba cla je uvedena v celním sazebníku a spolu s ostatními předpisy jsou vydány Evropskou unií, jsou tedy jednotné pro všechny členské státy.

3.2.3 Daň z užívání

Zde patří pouze daň silniční. Předmětem této daně jsou dvě skupiny, a to silniční motorová vozidla a jejich přípojná vozidla, které jsou registrované, provozované a používané v ČR poplatníkem daně z příjmů FO nebo osobou samostatně výdělečně činnou a dále vozidla s největší povolenou hmotností nad 3,5 tuny, které jsou určeny k přepravě nákladů a rovněž registrované v ČR. Základem daně u osobních vozidel je objem motoru v cm^3 , u náprav součet největší povolené hmotnosti v tunách a počet náprav a u ostatních vozidel největší povolená hmotnost v tunách a počet náprav. Sazby daně závisí na druhu vozidel, jsou odlišné u osobních automobilů a ostatních vozidel. Za daných podmínek se uplatňuje i zvýšená nebo snížená sazba daně.^{25,26}

---

²⁵ VANČUROVÁ, A. LÁCHOVÁ, L. *Daňový systém ČR 2018*. s. 63.

²⁶ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2020, úplná znění platná k 1. 1. 2020*. s. 120-121.

4 SPOTŘEBNÍ DAŇ Z LIHU

Spotřební daň nebo také akcízy se řadí do nepřímých selektivních daní. Vznikly v roce 1993 a jsou významným příjmem pro státní rozpočet. Kromě lihu se vztahují i na pivo, víno a meziprodukty, tabák a minerální oleje. Všechny tyto druhy zboží jsou škodlivé pro lidské zdraví i životní prostředí, proto se na tyto daně vztahuje vyšší daňové zatížení. Dále je pro tyto daně charakteristické, že nezohledňují platební schopnosti poplatníka a jsou zahrnuty v cenách výrobků, řadíme je tedy do skupiny in-rem. Druh sazby daně je převážně specifický, jelikož základ daně je vyjádřený ve fyzických jednotkách nebo kusech. Dle klasifikace OECD se selektivní daně řadí do skupiny 5000, spotřební daně do podskupiny 5120, kam patří daně ze specifických daní a služeb, které zahrnují kromě spotřební daně i daně energetické, fiskální monopoly, dovozní a vývozní cla.²⁷

4.1 Lih a lihoviny

V 16. století vznikaly první lihovary a luh se vyráběl nejčastěji z obilí, později z brambor a cukrové řepy. Lih neboli alkohol je sloučenina primárních alkoholů – ethanolu. Nejčastěji vzniká mikrobiologickou cestou tzv. kvašením bez přístupu vzduchu a následnou destilací. V dnešní době je hlavní surovinou v průmyslových lihovarech melasa. Kromě kvasného lihu se můžeme setkat i s lihem syntetickým, sulfitovaným, denaturovaným a dalšími. Lih má rozsáhlé využití např. ve zdravotnictví, v potravinářství i v průmyslu. Nejznámějším využitím lihu je však výroba alkoholických nápojů.

Lihoviny jsou alkoholické nápoje s nejméně 15 % objemových alkoholu. K výrobě se používá pouze kvasný ethanol a výroba lihovin lze rozdělit do dvou skupin. První skupina vzniká studenou cestou, kdy se do kvasného lihu přimíchávají další složky jako cukr, šťávy, voda, extrakty bylin a další (typické např. pro výrobu vodky, ginu, becherovky, tuzemského rumu, fernetu). Druhá skupina se vyrábí kvasným pochodem, kdy lihovina vzniká kvašením surovin použitých k výrobě (ovoce, obilí, kukuřice, cukrové třtiny atd.) Vyrábí se tak např. slivovice, ovocné destiláty, whiskey, rum, tequila.²⁸

4.1.1 Výroba lihovin v pěstitelských pálenicích

Pěstitelské pálení je tradiční činností především na Moravě. Pěstitelé si připravují kvas z vlastního vyzrálého ovoce, které kvasí v uzavřených kádích. Doba kvašení se liší dle druhu

²⁷ KUBÁTOVÁ, K. *Daňová teorie a politika*. s. 220-227.

²⁸ Sylabus k předmětu, *Lihovarnictví a výroba lihovin*. [online]. [cit.7.1.2021] <http://www.durativa.com/files/sylabus%20l%C3%ADh.pdf>

ovoce. Kvas je připravený k pálení po přeměně cukerné složky na ethanol (lze změřit cukroměrem). Destilace probíhá v pěstitelských pálenicích, které jsou provozovány na základě povolení Ministerstva zemědělství. Vyrábět kvas je povoleno pouze z ovoce řádně připraveného a bez jakéhokoliv přidání cukru. V pěstitelských pálenicích je možné vypálit pouze 30 litrů 100 % alkoholu na jednu domácnost za jedno sezónní období. Sazba daně za 1 litr absolutního alkoholu činí 162 Kč. Jedná se o sníženou sazbu a je zakázáno takto získaný destilát prodávat.²⁹

4.2 Právní úprava spotřební daně z lihu v ČR

Spotřební daně upravuje zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních. Spotřební daň z lihu se nachází v části třetí zvláštního ustanovení, v Hlavě II pod § 66 - § 79.³⁰

4.2.1 Plátce daně z lihu

Plátcem daně jsou PO a FO, které jsou zahrnuty v § 4 obecného ustanovení, které se vztahuje na všechny spotřební daně. Jedná se především o PO a FO, kterým vznikla povinnost daň přiznat a zaplatit a jsou to osoby, které provozují daňový sklad nebo jsou oprávněny přijímat, odesílat nebo vyrábět výrobky vztahující se na spotřební daň, které jsou následně uvedeny do volného daňového oběhu. Povinnost uhradit daň vzniká i v případě ztráty nebo znehodnocením daných výrobků při převozu.

Dle § 66 jsou plátcem daně z lihu také FO a PO osoby nakupující a dovážející nedenaturovaný líh, který je osvobozen od daně, a který následně je využit k výrobě potravin, nápojů a potravinových doplňků a také slouží k výrobě a přípravě léčiv. Zahrnuje také osoby nakupující zvláště denaturovaný syntetický a kvasný líh používaný k předem stanovenému účelu.

Další skupinu plátců daně z lihu zahrnují osoby nakupující nebo dovážející lihové výrobky osvobozené od daně sloužící k aromatizaci nápojů nebo potravin, jejichž podmínkou je, aby obsahovaly nejvýše 1,2 % objemových alkoholů.

Dále jsou plátcem FO a PO, které nakládají nebo uvádějí do oběhu líh, který je pod kódem nomenklatury 2207 a 2208 a má obsah více než 22 % objemových alkoholů, a které neprokázaly zdanění nebo oprávněné nabytí bez spotřební daně.

---

²⁹ MARKOVÁ, H. Daňové zákony 2020, úplná znění platná k 1. 1. 2020. s. 213.

³⁰ MARKOVÁ, H. Daňové zákony 2020, úplná znění platná k 1. 1. 2020. s.184

Plátcí daně z lihu jsou také osoby, které mají vyšší technicky zdůvodnitelné ztráty, než povoluje prováděcí předpis k zákonu o lihu.

Poslední skupina se vztahuje na osoby nakupující nebo dovážející výrobky s obsahem lihu k aromatizaci potravin a nápojů, kromě výrobků pod kódem nomenklatury 2207 a 2208. Na tyto výrobky se vztahuje pouze oznamovací povinnost a nejsou pod přímou kontrolou správce daně.

4.2.2 Předmět daně z lihu

Předmětem daně je líh neboli ethanol, který je obsažen ve výrobcích a spadá pod kódy nomenklatury 2207 a 2208. Pod kód nomenklatury 2207 spadá nedenaturovaný líh, jehož obsah alkoholu je více než 80 % objemových alkoholů a také denaturované destiláty s obsahem alkoholu více než 1,2 % objemových. Kód nomenklatury 2208 zahrnuje nedenaturovaný líh a výrobky z lihu s obsahem alkoholu méně než 80 % objemových. Do této skupiny patří například destiláty, likéry, cordiály a další lihoviny. Destilát vzniká destilací zkvašených rostlinných produktů a typickým příkladem je např. whiskey, rum, gin, vodka, brandy. Doslazovaný nebo jinak upravený destilát se nazývá likér nebo cordiál a patří k nim např. vaječné a čokoládové likéry, curacao, anýzovka a další. Mezi ostatní lihoviny patří lihoviny z ovoce a cidru (slivovice, kirsch, calvados), ale také z rýže nebo palmového vína, absint, hořká a další lihoviny určené ke konzumaci nebo průmyslovým účelům. Do této skupiny patří i kódy kombinované nomenklatury a to číslo 1302 - rostlinné šťávy a tinktury (výtažek z aloe vera, chininu), 3302 - vonné látky a směsi (k výrobě parfémů, aromatizace cukrovinek), 3304 – ústní vody apod.

Kromě výše uvedeného je předmětem daně i líh obsažený ve výrobcích pod kódem nomenklatury 2204, 2205 a 2206, ale pouze za podmínky, že výrobek obsahuje více než 22 % objemových alkoholu. V případě, že obsahují méně % spadají do předmětu daně z piva nebo vína a meziproductů. Tato skupina zahrnuje například vína z čerstvých hroznů, dezertní vína, vermut, kvašená ovocná vína (vína jablečná, hrušková, ale i datlová a fíková), palmové víno, jedlové a smrkové pivo (spruce) a medovinu.

Zákon také upravuje denaturovaný líh, u kterého musí být splněny konkrétní podmínky (druh denaturačního prostředku a jeho použité množství a účel použití), aby byl líh osvobozen od daně. Líh může být obecně denaturovaný a zvláštěně denaturovaný. V případě nedodržení stanovených podmínek je líh považován za nedenaturovaný a podléhá zdanění. Speciální úpravu osvobození od daně má zvláštěně denaturovaný líh denaturovaný v jiném členském státě

a dovezený na území České republiky. Jestliže bude prokázáno zneužití na našem území oproti předpisům členského státu, je líh považován za nedenaturovaný. Správu provádí Ministerstvo zemědělství ČR a Ministerstvo financí ČR.

Předmětu daně nepodléhá líh, který byl již jednou zdaněn a nebylo na něj uplatněno vrácení daně. Nárok na vrácení daně upravuje §14 nebo §78 odst. 6, a tato ustanovení se nevztahují na dodatečná vyměření, prodej nebo zjištění nezdaněného lihu dle §11 odst. 2, §14 odst. 7 a §66 odst.1 písm. c).

4.2.3 Vznik povinnosti daň z lihu přiznat a zaplatit

Povinnost přiznat a zaplatit daň je definována obecně v § 9. Vzniká také ale i dnem, kdy byly zjištěny ztráty osvobozeného lihu nad stanovené normy, dále dnem, kdy bylo zjištěno neoprávněné odnětí lihu (ztráta či odcizení) při dopravě osvobozeného lihu mezi plátcem a uživatelem nebo ze skladu uživatele. Jestliže se neoprávněné odnětí týká lihu získaného pěstitelským pálením, nevzniká povinnost daň přiznat a zaplatit, neboť na takto získaný líh se neuplatňuje osvobození od daně a uživateli tedy vznikla povinnost daň přiznat a zaplatit již v momentě jeho výroby. Při neoprávněné regeneraci lihu, která probíhá pouze v lihovarech, vzniká povinnost daň přiznat a zaplatit v případě, že je zjištěno, že provozovatel nemá povolení tuto činnost provádět (podmínky uděluje Ministerstvo zemědělství ČR). Dalším případem, je situace, kdy subjekt nakoupil, skladoval nebo dopravil líh nebo výrobky z lihu a neprokázal zdanění nebo v případě, že líh vyráběl bez živnostenského oprávnění. Posledním případem, kdy vzniká povinnost daň přiznat a zaplatit, je v momentě ukončení daňové činnosti subjektu. Subjekt musí zaplatit daň z vyrobených, nakoupených nebo dovezených výrobků, které vlastnil a nebyly osvobozeny od daně.

4.2.4 Základ a sazby daně z lihu

Základem daně z lihu je dle § 69 „*množství lihu vyjádřené v hektolitrech ethanolu při teplotě 20 °C zaokrouhlené na dvě desetinná místa.*“

Sazby daně jsou v zákoně upraveny dle § 70 a jsou uvedeny v tabulce 4.1.

Tabulka 4.1 Sazby daně z lihu

Kód nomenklatury	Text	Sazba daně
2207	líh obsažený ve výrobcích uvedených pod kódem nomenklatury 2207	32 250 Kč/hl ethanolu
2208	líh obsažený ve výrobcích uvedených pod kódem nomenklatury 2208 s výjimkou destilátů z pěstitelského pálení v množství do 30 litrů pro jednoho pěstitele za jedno výrobní období podle zákona o lihu	32 250 Kč/hl ethanolu
	líh obsažený v ovocných destilátech z pěstitelského pálení v množství do 30 litrů pro jednoho pěstitele za jedno výrobní období podle zákona o lihu	16 200 Kč/hl ethanolu
Ostatní	líh obsažený ve výrobcích uvedených pod ostatními kódy nomenklatury	32 250 Kč/hl ethanolu

Zdroj: KOTENOVÁ, B. PETROVÁ, P. TOMÍČEK, M. (2020)

Sazba daně z lihu je povinná pro všechny členské státy dle čl. 22 směrnice 92/83/EHS, ale lze uplatňovat některá daňová zvýhodnění, jako v případě pěstitelského pálení, kdy ČR uplatňuje sníženou sazbu. Čl. 3 směrnice 92/84/EHS zároveň stanovuje i minimální úroveň zdanění lihu a to na 550 EUR/hl čistého alkoholu.

4.2.5 Osvobození od daně z lihu

Osvobození od daně se vztahuje na několik druhů lihu a výrobky, které obsahují líh. Mezi takové patří líh využívaný při výrobě potravin, potravinových doplňků, přídatných a pomocných látek a látek sloužících k aromatizaci kromě lihu uvedeného pod kódy nomenklatury 2207 a 2208. Zahrnuje pouze líh kvasný nedenaturovaný, vzhledem k tomu, že tyto výrobky jsou určeny ke konzumaci. To samé platí i pro líh používaný na výrobu a přípravu léčiv, které jsou určeny k požití. Výjimku tvoří léčiva v podobě tinktur a mastí na kůži, kdy může být líh zvláště denaturován lékařským benzinem. Líh v potravinářských výrobcích může obsahovat maximálně 8,5 litru ethanolu ve 100 kg čokoládových výrobků nebo 5 litrů ethanolu ve 100 kg výrobku u ostatních výrobků a v léčivech. U látek určených k aromatizaci nápojů nesmí líh přesáhnout 1,2 % objemových alkoholu.

Osvobozen od daně může být i líh obecně denaturovaný a výrobky z něj, pokud jsou vyrobeny dle zvláštních právních předpisů a dále zvláště denaturovaný syntetický a zvláště denaturovaný kvasný líh pro stanovený účel. Dále také znehodnocený líh pod kódy

nomenklatury 2207, 2208, 3301 a 3302 zničený za přítomnosti úředních osob správce daně, líh ve vzorcích odebraných správcem daně nebo ve vzorcích určených k povinným rozborům.

4.2.6 Prokázání zdanění lihu

Zdanění lihu se prokazuje pomocí daňového dokladu, jehož obecné náležitosti jsou uvedeny v §5 v odstavci 2-4. Daňový doklad se vydává při uvedení lihu do volného oběhu, při prodeji a při dopravě. Obecné náležitosti daňového dokladu jsou tyto:

- název obchodní firmy nebo jméno, sídlo nebo místo pobytu a daňové identifikační číslo plátce/ prodávajícího/ odesílatele
- název obchodní firmy nebo jméno, sídlo nebo místo pobytu a daňové identifikační číslo nabyvatele/ kupujícího (bylo-li přiděleno), u dopravy adresu místa určení nebo jiné polohové údaje
- množství výrobků uvedených do volného oběhu, jejich název a obchodní označení
- výše spotřební daně celkem
- datum vystavení dokladu daňového/ o prodeji/ o dopravě
- číslo dokladu daňového/ o prodeji/ o dopravě.

Daň z lihu musí, kromě výše uvedeného, obsahovat také objemové procento lihu ve výrobku.

4.2.7 Daňové přiznání k dani z lihu a splatnost této daně

Zdaňovacím obdobím je kalendářní měsíc a plátcí mají povinnost podat daňové přiznání jednotlivě za každou daň do 25. dne po skončení zdaňovacího období. Stejným způsobem lze uplatnit i nárok na vrácení daně. V případě dovozu lihu a výrobků z lihu se za daňové přiznání považuje celní prohlášení. Daň je splatná do 55 dnů od skončení zdaňovacího období.

4.2.8 Zajištění daně z lihu

Zajištění daně z lihu je obecně definováno v § 21 a slouží ke krytí daňových úniků. Povinnost priznat daň vzniká až v momentě uvedení lihu do volného oběhu, proto je požadováno poskytnutí zajištění daně při vydání povolení pro provozování daňového skladu nebo oprávněného příjemce a pro povolení dopravy. Poskytnuté zajištění daně je použito pak v případě, že nedojde k úhradě daně.

U zajištění daně z lihu platí, že provozovatel jednoho daňového skladu musí složit nebo převést finanční prostředky správci daně v maximální výši 40 000 000 Kč, při provozování více daňových skladů maximálně 120 000 000 Kč. Poskytnutí zajištění daně se nevztahuje na líh

pro zvláštní účely, umístěného v daňovém skladu ve vlastnictví státu a také na obecně denaturovaný líh, který je od daně osvobozen.³¹

4.3 Značení lihu

Povinné značení lihu upravuje zákon 307/2013 Sb. vydaný dne 12. září 2013. Značení lihu slouží k zabránění padělání lihu a neoprávněnému nakládání s lihem. Povinnost značit líh vzniká v momentě, kdy je líh, určený ke spotřebě, uveden do volného daňového oběhu. Tato povinnost vzniká osobám, které líh vyrobily, dovezly nebo provozují lihovar.

Ke značení slouží kontrolní pásky, které vydává Generální ředitelství cel. Kontrolní páska je ceninový papír obsahující ochranné prvky. Vydává se ve třech rozměrech dle velikosti spotřebitelského balení a každá páska je značena evidenčním, individuálním a QR kódem. Kontrolní páska je na spotřebitelském balení umístěna přes uzávěr podél hrdla tak, aby při jejím otevření došlo k poškození. Zároveň nesmí dojít k odlepení a evidenční údaje musí zůstat čitelné.

Mezi výjimky, na které se značení lihu nevztahuje je líh, který je ve spotřebitelském balení menším než 0,06 litru, líh vyrobený v pěstitelských pálenicích, osvobozený líh a také líh v daňových skladech, které jsou v rozhodnutí o registraci uvedeny jako místo pro značení lihu.

S neznačeným lihem je zakázáno jakkoliv nakládat. Za neznačený líh se považuje líh, který není označen kontrolní páskou, ale i líh, který má kontrolní pásku nesprávně nalepenou, poškozenou, neobsahuje všechny povinné náležitosti a údaje na pásce nesedí s registrovanou osobou nebo se spotřebitelským balením.³²

4.4 Daňové úniky

Daňový únik neboli krácení daně, je protiprávní jednání daňového subjektu a v některých případech se může jednat o trestný čin. Daňové úniky zároveň narušují daňovou spravedlnost a omezují předpokládaný daňový výnos. Boj proti daňovým únikům je jednou z nejvyšších priorit finanční politiky ČR.

Existují i další dvě formy daňových úniků, které však nejsou v rozporu se zákonem, a to daňová úspora a vyhnutí se dani. Daňová úspora spočívá v tom, že subjekt využívá všech odpočtů od základu daně a slev na dani a dalších postupů dle zákonem stanovených podmínek.

---

³¹ KOTENOVÁ, B. PETROVÁ, P. TOMÍČEK, M. *Zákon o spotřebních daních. Komentář.* s. 375-407.

³² Vyhláška č. 334/2013 ze dne 17.10.2013, *Vyhláška k provedení některých ustanovení zákona o povinném značení lihu.* [online]. 1.11.2013 [cit.9.1.2021]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/regulace/povinne-znaceni-lihu>

Vyhnutí se dani je vyhledávání skrytých skulin v daňovém zákoně s cílem minimalizovat daňové zatížení daňového subjektu.³³

Konkrétně u lihu vznikají daňové úniky prostřednictvím černého trhu s alkoholem a nelegální výroby lihu. Příkladem mohou být tzv. „domácí palírny“, kdy mají subjekty vlastní palírny, a kde není především zajištěna kvalita alkoholu, který je následně konzumován nebo prodáván. Daňovým únikem je i prodej alkoholu vyrobeného v pěstitelských pálenicích, který by měl sloužit pouze k osobní spotřebě. Dalším příkladem je výroba alkoholických nápojů z denaturovaného lihu. Denaturovaný líh lze koupit levně, a navíc je osvobozen od daně. Tento líh je následně očištěn chlornanem sodným, savem nebo dezinfekcí, která slouží k čištění bazénů. Takto očištěný líh může vážně poškodit zdraví konzumenta.³⁴

Mezi nejznámější a nejzávažnější případ patří metanolová kauza, která se stala v roce 2012, a která má za následek 48 lidských životů a nespočet dalších trvalých následků, nejčastěji oslepnutí. Do lihovin byl přimícháván metylalkohol, který je jedovatý. Na základě této aféry stát zakázal dočasně prodej tvrdého alkoholu na celém území ČR a následně zpřísnil i pravidla pro prodej a výrobu alkoholu. Byly zavedeny nové kontrolní pásy, změnil se velikosti spotřebitelských balení a prodej byla možná pouze na základě udělení koncese. Dle článku z roku 2016 se černý trh s alkoholem díky novým zákonům zmenšil.³⁵

---

³³ VANČUROVÁ, A. LÁCHOVÁ, L. *Daňový systém ČR 2018*. s. 42-44.

³⁴ SLONKOVÁ, S. *Podvodníci s alkoholem promluvili: Lijeme tam savo* [online]. 10.9.2012 [cit.10.1.2021]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/podvodnici-s-alkoholem-promluvili-lijeme-tam-savo/r~i:article:666021/>

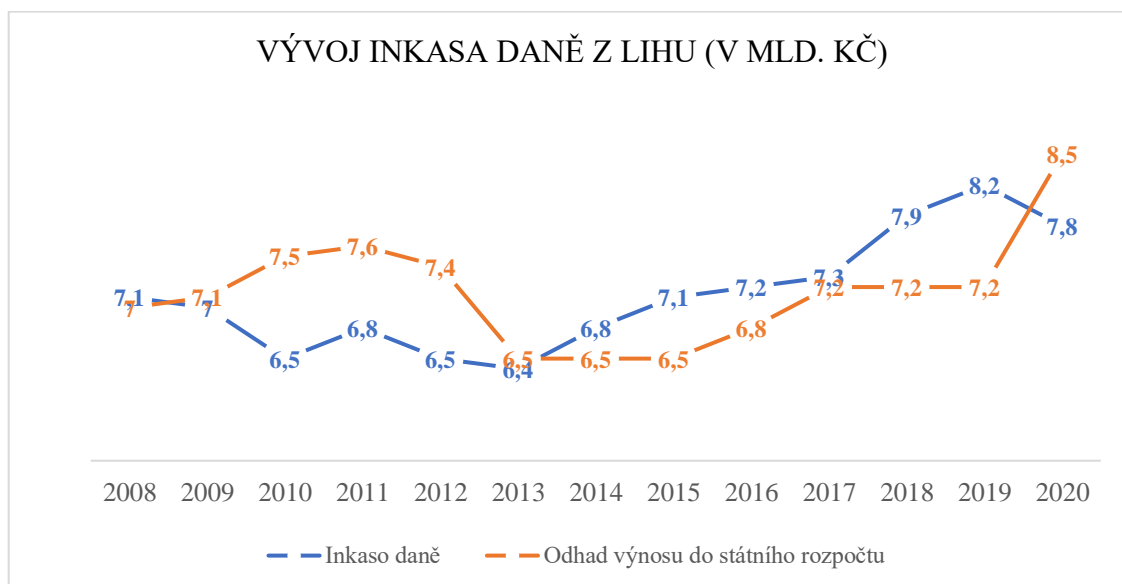
³⁵ ČTK. *Černý trh s alkoholem se zmenšil. Zafungovaly nové zákony* [online]. 12.9.2016 [cit.10.1.2021]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/cerny-trh-s-alkoholem-se-zmensil-zafungovaly-nove-zakony_397478.html

5 ANALÝZA VÝBĚRU SPOTŘEBNÍ DANĚ Z LIHU ZA URČITÉ OBDOBÍ

V této kapitole bude zjišťováno, jaký byl vývoj výběru spotřební daně z lihu za období 2008-2020 a zda výnosy spotřební daně naplňují státní rozpočet. Následně bude zhodnoceno, jaké faktory na výši inkasa působily, a jaký vliv měly na výnos daně změny sazeb. Další část bude obsahovat analýzu jednotlivých složek daně z lihu a také porovnání s výnosem ostatních spotřebních daní.

V obrázku 5.1. je znázorněn graf, který zaznamenává hodnoty skutečného výnosu spotřební daně z lihu (inkaso daně) a předpokládaného výnosu do státního rozpočtu ČR od roku 2008 až 2020 vyjádřený v miliardách (dále jen mld.) Kč.

Obrázek 5.1 Vývoj inkasa daně z lihu

Zdroj: vlastní zpracování dle Ministerstva financí ČR (2009-2020) a Celní správy ČR (2008)

V roce 2008 inkaso spotřební daně z lihu převyšovalo předpokládaný výnos do státního rozpočtu o 0,1 mld. Kč, tedy o 1,4 %. V roce 2009 nastala situace opačná a schválený státní rozpočet předpokládal výši výnosu 7,1 mld. Kč, ale skutečné inkaso bylo pouze 7 mld. Kč, tedy o 1,4 % nižší.

V roce 2010 byl předpokládaný výnos státního rozpočtu 7,5 mld. Kč. V tento rok byla zároveň i navýšena sazba spotřební daně z lihu z 26 500 Kč/hl na 28 500 Kč/hl (o 7,5 %) a u destilátů z pěstitelského pálení z 13 300 Kč/hl na 14 300 Kč/hl (o 7,5 %), očekávalo se tedy i vyšší inkaso. Nicméně inkaso spotřební daně z lihu bylo pouze 6,5 mld. Kč, takže státní rozpočet byl naplněn pouze z 86,6 %. Příčinou mohlo být předzásobením alkoholických nápojů

i probíhající ekonomická krize. Přehled ve změnách sazeb daně z lihu je zobrazen v tabulce 5.1. na konci této podkapitoly.

V roce 2011 stoupl inkaso spotřební daně z lihu o 0,3 mld. Kč, což představuje nárůst o 4,6 % oproti roku 2010. Výnos činil 6,8 mld. Kč, předpokládaný výnos 7,6 mld. Kč. Státní rozpočet byl tedy naplněn z 89,5 %.

Následující rok 2012 opět kleslo inkaso spotřební daně o 0,3 mld. Kč, tedy pokles o 4,6 % oproti minulému roku. Pokles byl zaznamenán i u předpokládaného výnosu státního rozpočtu a odhad činil 7,4 mld. Kč. Výnos daně z lihu činil 6,5 mld. Kč a pokles mohl být zapříčiněn metanolovou kauzou, která vypukla v září 2012. Tato kauza měla za následek i čtrnácti denní prohibici, tedy úplný zákaz prodeje tvrdého alkoholu. Lidé byli obezřetní a dávali přednost spíše alkoholickým nápojům s nižším obsahem alkoholu, což se promítlo i na výnosu spotřební daně z lihu.

Metanolová kauza měla dopad i na rok 2013. Inkaso daně z lihu činilo 6,4 mld. Kč a kleslo oproti předchozímu roku o 1,5 %. Odhad státu byl 6,5 mld. Kč a byl snížen o 12,2 %. Stát zároveň vytvořil další zákonná opatření, aby předešel podobné situaci jako s metanolovou aférou. Vláda přijala zákon o povinném značení lihu, prodej lihu byl možný pouze na základě udělení koncese, zavedla také kauce a zvýšila kontroly.³⁶

Následující dva roky, tedy v roce 2014 a 2015 byl odhad státního rozpočtu daně z lihu 6,5 mld. Kč. Nicméně inkaso daně z lihu začalo opět pomalu stoupat. V roce 2014 činil výnos daně z lihu 6,8 mld. Kč a stoupl o 4,6 %. Předpoklad výnosu státního rozpočtu se naplnil ze 104,6 %. V roce 2015 výnos daně opět stoupl o 4,4 % a vybralo se 7,1 mld. Kč. Předpokládaný výnos státního rozpočtu byl převýšen o 9,2 %. Trh s tvrdým alkoholem se po metanolové aféře začal opět ozdravovat.

V roce 2016 dosáhlo inkaso poprvé nejvyšší hodnoty od roku 2008 a vybralo se 7,2 mld. Kč. Výnos stoupl oproti minulému roku o 0,1 mld. Kč, tedy o 1,4 %. Odhad výnosu státního rozpočtu byl navýšen na 6,8 mld. Kč a byl naplněn ze 105,9 %.

V roce 2017 byl navýšen jak předpokládaný výnos do státního rozpočtu, tak i skutečný výnos daně z lihu. Předpokládaný výnos byl stanoven na 7,2 mld. Kč a skutečný výnos činil

---

³⁶ VOZÁROVÁ, J. Dva roky od vypuknutí metanolové aféry [online]. 22.9.2014 [cit.15.2.2021]. Dostupné z: <https://zlinsky.denik.cz/zlociny-a-soudy/dva-roky-od-vypuknuti-metanolove-afery-tvrde-piti-pry-cesi-omezili-20140921.html>

7,3 mld. Kč. Odhad výnosu státního rozpočtu byl převýšen o 1,4 %. Inkaso daně z lihu také bylo 1,4 % vyšší než předchozí rok.

Další dva roky činil předpokládaný výnos do státního rozpočtu 7,2 mld. Kč. V obou letech byl také zaznamenán nejvyšší výnos inkasa za celé sledované období. V roce 2018 se na dani z lihu vybralo 7,9 mld. Kč, nárůst byl o 0,6 mld. Kč vyšší, což představuje 8,2 % a tento nárůst byl nejvyšší za celé období. V roce 2019 inkaso opět stoupl a vybralo se 8,2 mld. Kč, a jak lze vidět z grafu, tato částka je nejvyšším bodem na znázorněné křivce a státní rozpočet byl naplněn ze 113,9 %. Nárůst proti minulému roku byl vyšší o 0,3 mld. Kč, tedy o 3,8 %.

V roce 2020 se po deseti letech zavedly opět nové sazby spotřební daně z lihu a sazby se zvedly z 28 500 Kč/hl na 32 250 Kč/hl, tedy o 3 750 Kč/hl čistého alkoholu (13,2 %). U destilátů z pěstitelského pálení se sazba zvedla z 14 300 Kč/hl na 16 200 Kč/hl čistého alkoholu, což představuje navýšení o 1 900 Kč/hl (13,3 %). Stát předpokládal díky zvýšení sazeb pozitivní vliv na státní rozpočet a odhadoval výnos daní z lihu 8,5 mld. Kč, o 18,1 % více než rok předchozí. Do tohohle odhadu však negativně zasáhla pandemie koronaviru SARS-Cov-2 a výnos daně z lihu byl ještě nižší než předchozí rok o 4,9 % a vybralo se 7,8 mld. Kč. Státní rozpočet byl naplněn pouze z 91,8 %.

Tabulka 5.1 Změny sazby daně

Změny sazby daně				
	1993	2004	2010	2020
Lih obsažený ve výrobcích pod kódem nomenklatury 2207	23 400 Kč/hl etanolu	26 500 Kč/hl etanolu	28 500 Kč/hl etanolu	32 250 Kč/hl etanolu
Lih obsažený ve výrobcích pod kódem nomenklatury 2208	23 400 Kč/hl etanolu	26 500 Kč/hl etanolu	28 500 Kč/hl etanolu	32 250 Kč/hl etanolu
Lih obsažený v ovocných destilátech z pěstitelského pálení do 30 l ethanolu na pěstitele za jedno výrobní období	9 500 Kč/hl etanolu	13 300 Kč/hl etanolu	14 300 Kč/hl etanolu	16 200 Kč/hl etanolu
Lih obsažený ve výrobcích pod ostatními kódy nomenklatury	23 400 Kč/hl etanolu	26 500 Kč/hl etanolu	28 500 Kč/hl etanolu	32 250 Kč/hl etanolu

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 587/1992 Sb. a Ministerstva financí ČR (2019)

5.1 Zhodnocení výběru spotřební daně z lihu

V grafu jsou jednoznačně znatelné výkyvy jak skutečného výnosu spotřební daně z lihu, tak i předpokládaného výnosu do státního rozpočtu. Odhad schváleného státního rozpočtu byl tvořen na základě skutečného výnosu daně z lihu předchozích let, ekonomické situace, a také navyšování sazeb a novelizací zákona. Během sledovaného období 2008-2020 se odhad státního rozpočtu celkem zvedl 21,4 % a rozpočet nebyl naplněn pouze 6krát, v letech 2009-2013 a v roce 2020. V roce 2009-2013 negativně ovlivnilo skutečný výnos daně hned několik faktorů – ekonomická krize, která vznikla na podzim roku 2008 a dopad měla i v následujících letech, v roce 2010 navýšení sazeb spotřební daně z lihu a s ním související předzásobením alkoholu a v roce 2012 obsah jedovatého metanolu v alkoholických nápojích. Od roku 2014 do roku 2019 inkaso daně z lihu převyšovalo odhad státního rozpočtu, především díky opět rostoucí ekonomice. V loňském roce byl výběr daně z lihu opět negativně ovlivněn a příčinou bylo navýšení sazeb daně z lihu a předzásobením alkoholických nápojů a také stále probíhající pandemie koronaviru a s ním související zákonná opatření. Výnos daně z lihu dosáhl nejnižší hodnoty v roce 2013 a naopak nejvyšší v roce 2019.

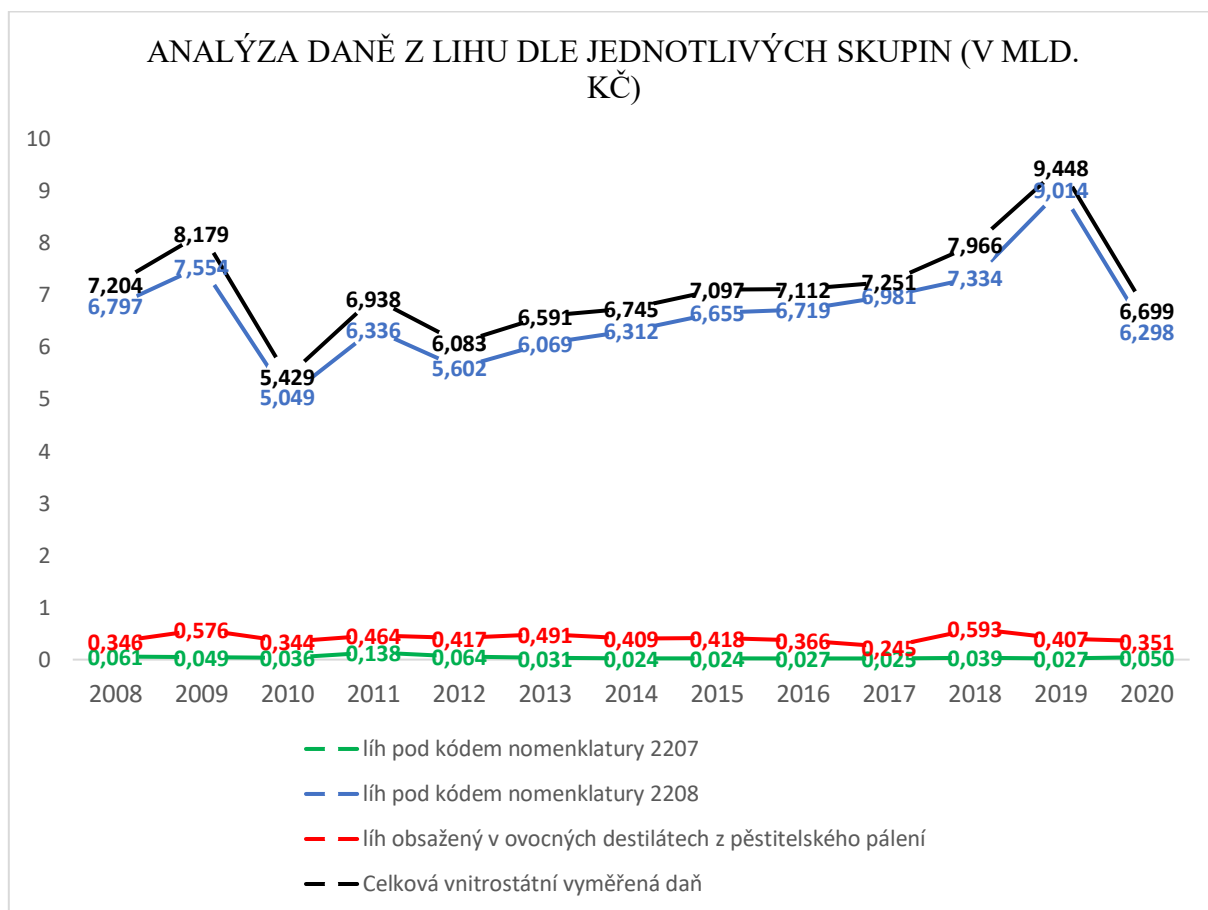
V analyzovaném období platily celkem tři sazby spotřební daně. V roce 2008 a 2009 měly platnost sazby platné od 1.1.2004. První změna sazby spotřební daně z lihu nastala v roce 2010 a zde lze vidět, že tato změna měla negativní vliv na inkaso vybrané daně z lihu a klesla o 7,1 % oproti předchozímu roku. Naopak odhad státního rozpočtu předpokládal výnos vyšší také o 5,3 %. Státní rozpočet tedy nebyl naplněn a inkaso činilo pouze 86,6 % z předpokládané výše. Kdyby se přehlédlo období metanolové krize, tak následující období začalo inkaso opět pravidelně růst až do roku 2019. V roce 2020 následovala další změna sazeb. Inkaso daně z lihu kleslo o 4,9 % oproti roku 2019. Předpoklad výnosu do státního rozpočtu byl navýšen o 18 %. Inkaso tvořilo 91,8 % odhadovaného státního rozpočtu a opět státní rozpočet po změně sazby nebyl naplněn. V tomto roce, ale hrála podstatnou roli i zákonná opatření proti pandemii koronaviru, tudíž pokles inkasa nebyl zapříčiněn pouze změnou sazby.

5.2 Analýza daně z lihu dle jednotlivých skupin

Následující obrázek 5.2. zobrazuje analýzu daně z lihu dle jednotlivých skupin od roku 2008 do roku 2020. Jak již bylo zmíněno v teoretické části, předmětem daně z lihu je líh obsažený ve výrobcích uvedených pod kódem nomenklatury 2207, což je nedenaturovaný líh s obsahem alkoholu více než 80 % objemových, líh obsažený ve výrobcích uvedených pod kódem nomenklatury 2208, mezi které patří výrobky s obsahem alkoholu do 80 %

objemových, kromě destilátů pěstitelského pálení a poslední skupinou je líh obsažený v destilátech z pěstitelského pálení do 30 litrů ethanolu na jednoho pěstitele za jedno výrobní období. Hodnoty v grafu jsou hodnoty jednotlivých skupin vyměřené daně z lihu bez daně vyměřené při dovozu ze třetích zemí a bez vratek.

Obrázek 5.2 Analýza daně z lihu dle jednotlivých skupin

Zdroj: vlastní zpracování dle Celní správa ČR (2008-2020)

Z grafu je zřejmé, že líh obsažený ve výrobcích pod kódem nomenklatury 2207 má nejnižší podíl na celkové vyměřené části. Nejvyšší hodnoty dosáhl v roce 2011, kdy bylo vyměřeno 0,138 mld. Kč což představuje pouze 1,99 % na celkové vyměřené dani. Naopak nejnižší hodnoty byly naměřeny v roce 2014 a 2015 a byla vyměřena částka 0,024. mld. Kč. Na celkové vyměřené částce tvoří podíl 0,36 % v roce 2014 a v roce 2015 dokonce jen 0,34 %. Vyměřená daň v ostatních letech byla téměř neměnná.

Líh obsažený ve výrobcích pod kódem nomenklatury 2208 má naopak nejvyšší podíl a jeho vývoj téměř kopíruje vývoj celkové vyměřené daně. Jedná se především o lihoviny sloužící ke konzumaci. Prvních pět let byly na vyměřených daních značné výkyvy. V roce 2008 bylo na dani vyměřeno 6,797 mld. Kč a podíl na celkové vyměřené částce činil 94,4 %. V roce

2009 byl zaznamenán nárůst o 11,1 % a podíl na celkové částce tvořil 92,4 %. Prudší pokles byl zaznamenán v roce 2010, kdy byly zvýšeny sazby daně. Vyměřená daň klesla o 33,2 % a podíl vyměřené daně z lihu tvořil 93 %. V následujícím roce 2011 vyměřená daň opět vzrostla o 20,3 % a její podíl představoval 91,3 %. V roce 2012 vyměřená daň klesla o 11,5 % a podíl činil 92,1 %. Na dani bylo vyměřeno 5, 049 mld. Kč a tato částka byla nejnižší za celé sledované období. Pokles byl způsoben metanolovou kauzou a dočasnou prohibicí. Od tohoto roku vyměřená daň z lihu obsaženého ve výrobcích pod k ódem nomenklatury 2208 stabilně rostla bez jakýchkoliv výkyvů až do roku 2018. Vyměřená daň v roce 2018 činila 7,334 mld. Kč. V roce 2019 byl zaznamenán prudší nárůst, a to o 18,6 % oproti roku 2018 a na dani bylo vyměřeno 9,014 mld. Kč. Tato vyměřená částka byla nejvyšší za celé sledované období. Hned vzápětí, v roce 2020 vyměřená daň prudce klesla o 30,13 % opět kvůli zákonným opatřením proti šíření nákazy koronaviru a také kvůli dalšímu navýšení sazby daně. Činila 6,298 mld. Kč. Tato vyměřená částka byla dokonce nižší než na počátku sledovaného období o 7,34 %. Podíl na celkové vyměřené dani tvořil ve všech obdobích více než 90 %.

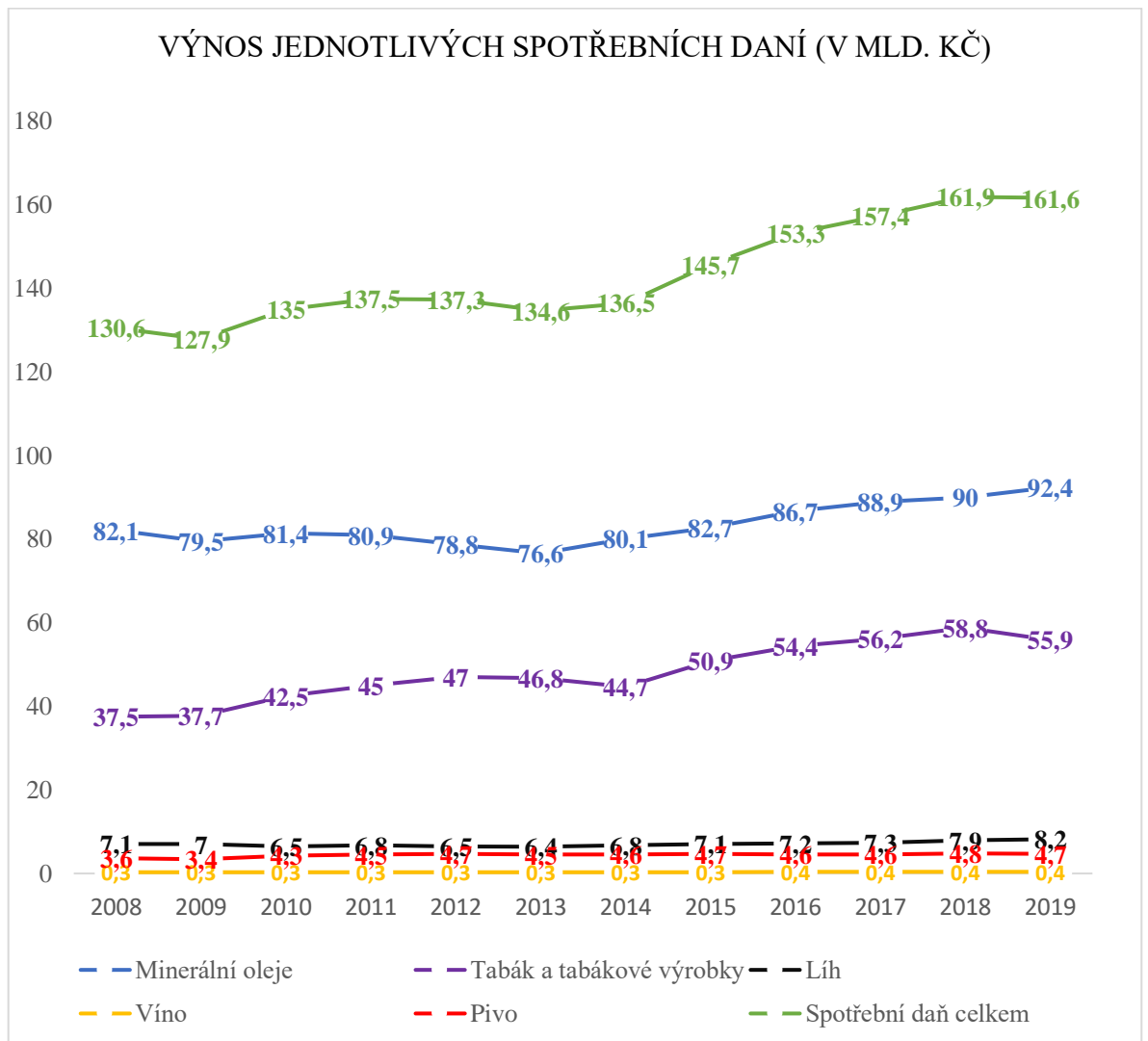
Poslední skupinou, která má podíl na dani z lihu jsou destiláty z pěstitelského pálení. Tato skupina je specifická, neboť má sníženou sazbu daně. Také je omezena a jeden pěstitel může za jedno výrobní období vypálit pouze 30 l stoprocentního alkoholu. Výše vyměřené daně není tak závislá na změně sazeb nebo ekonomické situaci, ale je závislá na klimatických podmínkách a s nimi související úrodě ovoce. Z grafu je patrné, že hodnoty vyměřené daně různě kolísají. Nejúspěšnějším obdobím v pálení destilátů z vlastního ovoce byly roky 2009 a 2018. V roce 2009 činila vyměřená daň z destilátů z pěstitelského pálení 0,576 mld. Kč. K celkové vyměřené dani tato hodnota představuje 7 %. Nejvyšší částka, v roce 2018, činila 0,593 mld. Kč a její podíl na vyměřené dani tvořil 7,4 %. Naopak nejhorším obdobím pro pěstitele byl rok 2017, kdy byla vyměřená daň pouze 0,245 mld. Kč a podíl na dani tvořil 3,4 %. V tomto roce byla vyměřená hodnota o 59 % nižší, než daň v roce 2018, kdy byla nejvyšší.

5.3 Porovnání výnosu ostatních spotřebních daní

Tabulka 5.3. uvádí výnos jednotlivých spotřebních daní, souhrn výnosu ze spotřebních daně celkem od roku 2008 do roku 2019. Data z roku 2020 prozatím nejsou dostupná. Nejvyšší podíl mají na celkovém inkasu spotřebních daně minerální oleje, následně tabák a tabákové výrobky, líh, pivo a nejnižší podíl má víno. Výnosy spotřebních daní jsou určeny výhradně do státního rozpočtu, s výjimkou minerálních olejů, kde 9,1 % je určena Státnímu fondu dopravní infrastruktury (dále jen SFDI).

Obrázek 5.3 Výnos jednotlivých spotřebních daní

Zdroj: vlastní zpracování dle Ministerstva financí ČR (2008-2019)

Daň z minerálních olejů má nejvyšší výnos ze spotřebních daní. Na začátku sledovaného období hodnoty zaznamenávají mírné výkyvy až do roku 2012, avšak od roku 2013 hodnoty stoupají. Nejvyšší výnos byl zaznamenán v roce 2019, kdy činil 92,4 mld. Kč. Podíl na spotřební dani celkem tvořil 57,2 %. Nejnižší výnos byl v roce 2013 a tvořil 76,6 mld. Kč. Podíl činil na spotřebních daních 56,9 %. Mezi nejvyšší a nejvyšší hodnotou je rozdíl 17,1 %.

Tabák a tabákové výrobky jsou druhou spotřební daní, která zaznamenává nejvyšší výnos. Z grafu lze vidět že inkaso z tabáku a z tabákových výrobku převážně stoupá. Stejně tak se téměř každoročně zvyšují sazby daně. Mírný pokles byl zaznamenán akorát v letech 2013, 2014 a 2019. Nejnižší hodnota inkasa byla vykázána v roce 2008, nejvyšší v roce 2018. V roce 2008 inkaso činilo 37,5 mld. Kč a podíl na celkové spotřební dani tvořil 28,7 %. V roce 2018 byl

výnos daně 58,8 mld. Kč, což představuje 36,3 %. Rozdíl mezi nejnižším a nejvyšším výnosem je 32,9 %.

Následuje daň z lihu, která vykazuje nejnižší hodnotu v roce 2013 a jak již bylo zmíněno, tato nižší hodnota je zapříčiněna metanolovou kauzou. Inkaso činilo 6,4 mld. Kč a jeho podíl na spotřební dani tvořil 4,8 %. Nejvyšší inkaso bylo zaznamenáno v roce 2019 a vykazovalo hodnotu 8,2 mld. Kč, což tvoří 5,1 %. Tento výnos daně z lihu je o 13,4 % vyšší než inkaso nejvyšší.

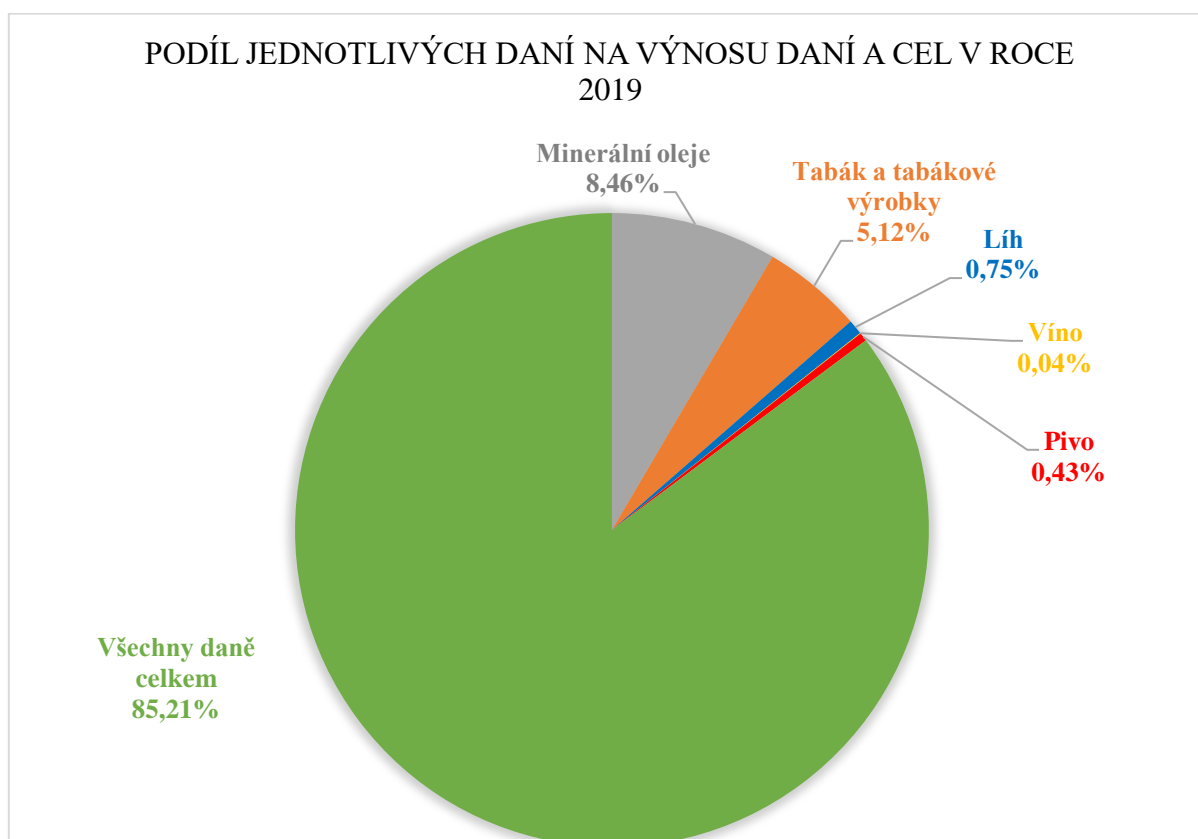
Předposlední spotřební daní je daň z piva. Inkaso této daně mělo v průběhu sledovaného období nepravidelné výkyvy a mírně rostlo nebo mírně klesalo. Nejnižší inkaso bylo vykázáno v roce 2009 a naopak nejvyšší v roce 2018. V roce 2009 bylo na dani vybráno 3,4 mld. Kč, což představuje 2,7 % na celkovém výnosu spotřební daně. Nejvyšší hodnota v roce 2018 vykazovala 4,8 mld. Kč a podíl na celkové spotřební dani tvořil 3 %. Rozdíl mezi nejvyšším a nejnižším inkasem je 29,2 %. Ačkoliv je spotřeba piva v ČR z alkoholických nápojů nejvyšší, výnos na dani tak vysoký není, protože pivo má nižší sazbu daně, než daň z lihovin.

Poslední komoditou ze spotřebních daní je daň z vína a meziproductů. Výnos téhle daně je téměř neměnný. Od počátku sledovaného období výnos daně z vína a meziproductů vykazoval 0,3 mld. Kč a od roku 2016 0,4 mld. Kč až po konec sledovaného období. I přesto, že inkaso je minimální, tento nárůst představuje zvýšení o 25 %. Na celkovém podílu spotřební daně činí inkaso v roce 2008 pouze 0,22 % a v roce 2019 0,25 %. Inkaso této daně je minimální, protože víno má z alkoholických nápojů nejnižší spotřebu a také sazba daně za tiché víno je 0 Kč/hl.

5.4 Podíl jednotlivých daní na státním rozpočtu

Obrázek 5.4. představuje podíl jednotlivých daní na výnosu daní a cel za rok 2019. Ostatní daně zahrnují daň z příjmů fyzických a právnických osob, daň z nemovitých věcí, daň z hazardních her (daně přímé) a daň z přidané hodnoty (DPH), energetické daně a daně silniční (nepřímé daně). Tyto daně tvoří podíl 85,21 % na státním rozpočtu. Spotřební daně zaujímají 14,79 % státního rozpočtu. Spotřební daně obsahují daň z minerálních olejů, daň z tabáku a tabákových výrobků, daň z lihu, z piva a z vína a meziproductů. Daň z minerálních olejů tvoří 8,46 %, ale jak již bylo zmíněno výše, část výnosu náleží SFDI. Tabák a tabákové výrobky tvoří 5,12 %, daň z lihu 0,75 %, daň z piva 0,43 %. Nejmenší podíl na celkovém výnosu má daň z vína a meziproductů, a to 0,04 %. Tento nízký výnos je způsobený tím, že tichá vína podléhají sazbě daně 0 Kč/hl a jejich podíl na spotřebě je vyšší než u vín šumivých.

Obrázek 5.4 podíl jednotlivých daní na výnosu daní a cel v roce 2019

Zdroj: vlastní zpracování dle Ministerstva financí ČR (2019)

6 SPOTŘEBA ALKOHOLU V ČR

Tato kapitola se zabývá spotřebou alkoholu v ČR, převážně spotřebou lihu. Je zde uvedena spotřeba alkoholu na 1 obyvatele staršího 15 let za určité období, porovnání se spotřebou ostatních alkoholických nápojů, faktory ovlivňující spotřebu alkoholu a zda tyto faktory ovlivňují spotřebu alkoholu.

V následujícím obrázku 6.1 je znázorněn graf spotřeby alkoholických nápojů na 1 obyvatele v ČR v litrech čistého alkoholu za posledních 12 let, tedy od roku 2008 do roku 2019. Z grafu je zřejmé, že nejoblíbenějším alkoholickým nápojem, který má nejvyšší podíl na spotřebě je pivo, následně lihoviny a nejnižší podíl má víno.

Spotřeba piva po celé sledované období různě kolísala. Nejvyšší spotřeba byla zaznamenána v roce 2008 a nejnižší v roce 2017. V roce 2008 činila 5,15 litrů a v roce 2017 4,6 litrů. Rozdíl mezi těmito hodnotami tvoří 10,7 %. U vína a meziproductů od roku 2008 do roku 2012 stabilně rostla. Následně do konce sledovaného období střídavě stoupala i klesala. K nejvyšší spotřebě došlo v roce 2018, kdy se spotřebovalo 2,36 litrů a nejméně se spotřebovalo v roce 2008, a to 2,11 litrů. Rozdíl činil 10,6 %.

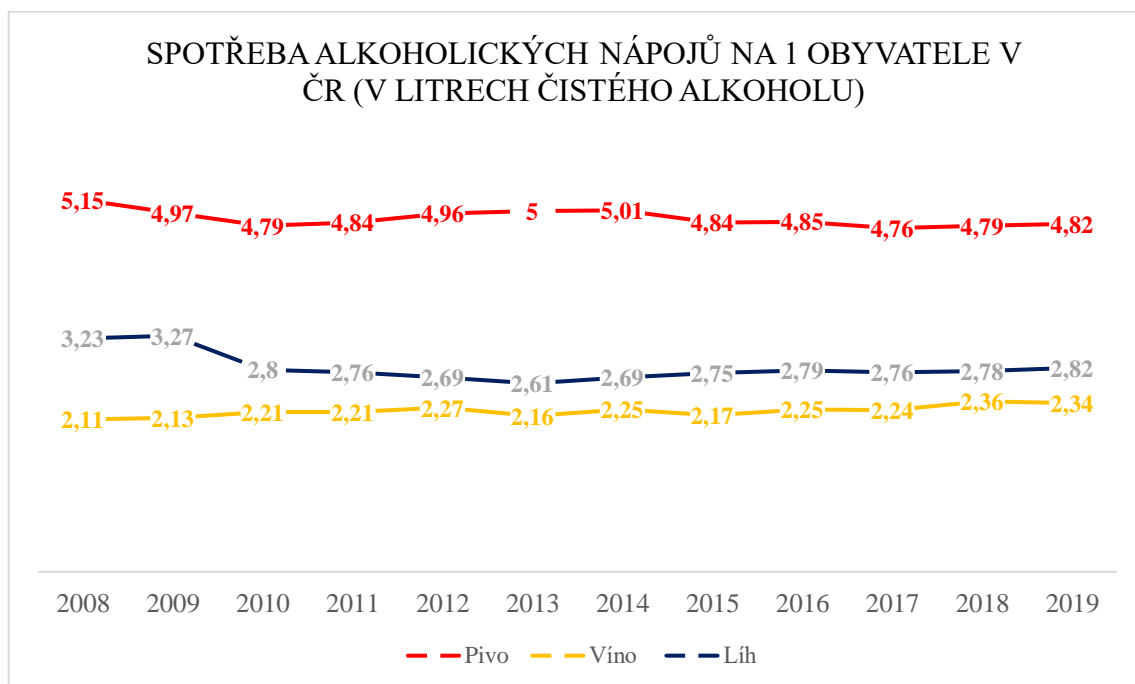
Spotřeba lihu dosáhla svého maxima v roce 2009 a jedna osoba průměrně spotřebovala 3,27 litrů čistého alkoholu. Následně různě kolísala a průměrná spotřeba se pohybovala kolem 2,6 - 2,8 litrů čistého alkoholu. Nejnižší spotřeba byla zaznamenána v roce 2003 a spotřebovalo se 2,61 litrů. Propad v roce 2010 mohl být zapříčiněn změnou sazby, ekonomickou situací a nejnižší hodnota v roce 2013 pravděpodobně metanolovou krizí. Rozdíl mezi nejvyšší a nejnižší spotřebou činil 20,2 %.

V roce 2020, kdy se zavedly protiepidemická opatření kvůli výskytu pandemie koronaviru spotřeba lihovin výrazně klesla. Domácnosti dávali přednost především konzumaci piva a vína. U lihovin klesla spotřeba jak u domácích spotřebitelů, tak i u zahraničních turistů, kteří do ČR nepřijížděli, což se projevilo i na dovozu alkoholu. Zároveň se na spotřebě podepsalo dočasné uzavření restaurací, barů a hospod. Dle článku Českého rozhlasu klesl prodej tvrdého alkoholu zhruba o 40 %. Aktuální data však nejsou prozatím nejsou dostupná.³⁷

---

³⁷ BREZOVSKÁ, K. *Spotřeba alkoholu v době koronaviru* [online] 29.12.2020 [cit.25.2.2021]. Dostupné z: <https://cesky.radio.cz/spotreba-alkoholu-v-dobe-koronaviru-vice-piva-a-vina-mene-lihovin-8704049>

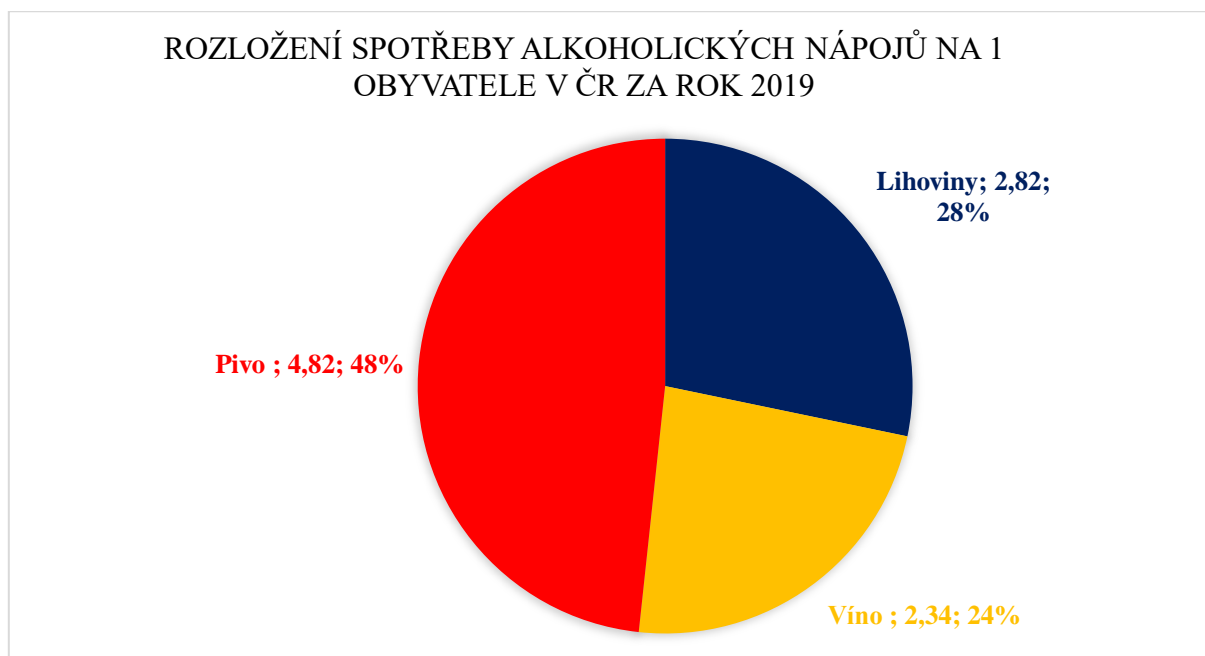
Obrázek 6.1 Spotřeba alkoholických nápojů na 1 obyvatele v ČR

Zdroj: vlastní zpracování dle Českého statistického úřadu (2020)

Z alkoholických nápojů se v ČR nejvíce pije pivo, které má podíl na spotřebě 48 %, následně lihoviny, které tvoří 28 % a na posledním místě víno s 24 %.

Obrázek 6.2 Rozložení spotřeby alkoholických nápojů na 1 obyvatele v ČR za rok 2019

Zdroj: vlastní zpracování dle Českého statistického úřadu (2020)

7 KORELAČNÍ ANALÝZA

Pojem korelace pochází z latinského slova *correlatio*, což znamená vzájemný vztah nebo souvislost. Využívá se především ve statistické analýze dat a vyjadřuje lineární závislost mezi dvěma veličinami. Míra korelace se vyjadřuje pomocí tzv. korelačního koeficientu, který se pohybuje v hodnotách od -1 až 1. V případě, že hodnota korelačního koeficientu se rovná 0, znamená to, že mezi veličinami neexistuje závislost. Jestliže jsou hodnoty větší než 0 tak to znamená, že pokud roste jedna veličina, roste i druhá veličina a v opačném případě, kdy jsou hodnoty menší než 0, tak v případě, že roste jedna veličina, druhá klesá. Zároveň také platí, že pokud se hodnoty pohybují blíže k 1 nebo -1 tím je vzájemný vztah mezi veličinami silnější, a když se pohybují kolem 0, tak je vztah mezi veličinami slabší.³⁸ Korelační koeficient lze vypočítat v tabulkovém programu Microsoft Excel pomocí funkce CORREL.

7.1 Korelace ve vztahu změny sazby daně a vyměřené daně z lihu

Následující dvě podkapitoly se budou zabývat korelací mezi změnou sazby a vyměřenou daní z lihu pod kódem nomenklatury 2207 a 2208 a také mezi změnou sazby a vyměřenou daní z destilátů z pěstitelského pálení. Vyměřená daň je daň bez daně vyměřené při dovozu ze třetích zemí a bez odpočtu vratek, nejedná se tedy o skutečný výnos daně.

7.1.1 Vyměřená daň z lihu pod kódem nomenklatury 2207 a 2208

Výpočet korelačního koeficientu mezi změnou sazby daně a vyměřenou daní z lihu pod kódy nomenklatury 2207 a 2208 vychází z tabulky 7.1.

---

³⁸ HINDLS, R. HRONOVÁ, S. NOVÁK, I. *Analýza dat v manažerském rozhodování*. s. 150-151

Tabulka 7.1 Korelace

Rok	součet vyměřené daně z lihu 2207 a 2208 v Kč	sazba daně v Kč/hl
2008	6,858	26 500
2009	7,603	26 500
2010	5,085	28 500
2011	6,474	28 500
2012	5,666	28 500
2013	6,1	28 500
2014	6,336	28 500
2015	6,679	28 500
2016	6,746	28 500
2017	7,006	28 500
2018	7,373	28 500
2019	9,041	28 500
2020	6,348	32 250

Zdroj: vlastní zpracování dle Celní správy ČR (2008-2020), dle zákona č. 587/1992 Sb. a dle Ministerstva financí ČR (2019)

Korelační koeficient = **-0,2186**

Hodnota korelačního koeficientu vypovídá, že mezi vyměřenou daní z lihu pod kódy nomenklatury 2207 a 2208 a sazbami daně existuje nízká závislost, neboť hodnota je blízká nule. Hodnota je záporná, znamená to tedy, že s navýšením sazby daně, mírně klesá vyměřená daň z lihu.

7.1.2 Vyměřená daň z destilátů z pěstitelského pálení

V následující tabulce 7.2. jsou uvedeny částky pro výpočet korelace mezi vyměřenou daní z destilátů z pěstitelského pálení a změnami sazeb daní z lihu.

Tabulka 7.2 Korelace

Rok	Vyměřená daň z destilátů z pěstitelského pálení v Kč	Sazba daně v Kč/hl
2008	0,346	13 300
2009	0,576	13 300
2010	0,344	14 300
2011	0,464	14 300
2012	0,417	14 300
2013	0,491	14 300
2014	0,409	14 300
2015	0,418	14 300
2016	0,366	14 300
2017	0,245	14 300
2018	0,593	14 300
2019	0,407	14 300
2020	0,351	16 200

Zdroj: vlastní zpracování dle Celní správy ČR (2008-2020), dle zákona č. 587/1992 Sb. a dle Ministerstva financí ČR (2019)

Korelační koeficient = **-0,27037**

Výsledek korelačního koeficientu je téměř stejný, jako výsledek předchozí. Výsledek je záporný a blíže k nule, což značí nízkou souvislost vztahu a se zvyšující se sazbou daně lehce klesá vyměřená daň z destilátů z pěstitelského pálení.

7.2 Korelace ve vztahu změny sazby daně a inkasa daně z lihu

Tabulka 7.3. uvádí částky od roku 2008 do roku 2020 za inkaso daně z lihu a sazby daně. Vzhledem k tomu, že nejsou dostupné údaje skutečného výnosu jednotlivých skupin, výpočet korelace nezahrnuje sníženou sazbu daně.

Tabulka 7.3 Korelace

Rok	Inkaso daně z lihu v mld. Kč	Sazba daně v Kč/hl
2008	7,1	26 500
2009	7	26 500
2010	6,5	28 500
2011	6,8	28 500
2012	6,5	28 500
2013	6,4	28 500
2014	6,8	28 500
2015	7,1	28 500
2016	7,2	28 500
2017	7,3	28 500
2018	7,9	28 500
2019	8,2	28 500
2020	7,8	32 250

Zdroj: vlastní zpracování dle Ministerstva financí ČR (2019-2020) a dle zákona č. 587/1992 Sb.

Korelační koeficient = **0,309886**

V tomto případě se jedná o kladnou, ale mírnou závislost, protože koeficient je blízko nule. Se zvýšením sazby daně tedy mírně stoupá inkaso daně z lihu.

7.3 Korelace ve vztahu změny sazby daně a spotřeby lihu

V tabulce 7.4. je porovnáván vzájemný vztah mezi spotřebou lihu a změnou sazby daně z lihu.

Tabulka 7.4 Korelace

Rok	Spotřeba lihu v litrech čistého alkoholu	Sazba daně v Kč/hl
2008	3,23	26 500
2009	3,27	26 500
2010	2,8	28 500
2011	2,76	28 500
2012	2,69	28 500
2013	2,61	28 500
2014	2,69	28 500
2015	2,75	28 500
2016	2,79	28 500
2017	2,76	28 500
2018	2,78	28 500
2019	2,82	28 500

Zdroj: vlastní zpracování dle Českého statistického úřadu (2019), dle zákona č. 587/1992 Sb. a Ministerstva financí ČR (2019)

Korelační koeficient = **-0,95866**

Z výsledku je zřejmé, že změna sazby daně zásadně ovlivňuje spotřebu daně. Výsledek je záporný a blízko k 1 takže vzájemný vztah je silný a znamená to, že čím vyšší je sazba daně, tím nižší je spotřeba alkoholu. V roce 2020 se změnila sazba daně a za předpokladu, že by byla stejná spotřeba alkoholu jako v roce předchozím, korelační koeficient by byl -0,51622, což opět potvrzuje vzájemný vztah mezi těmito veličinami, ale závislost by byla menší.

7.4 Korelace ve vztahu inkasa daně a spotřeby lihu

Tabulka 7.5. uvádí data z inkasa daně z lihu a ze spotřeby z lihu od roku 2008 do roku 2019.

Tabulka 7.5 Korelace

Rok	Inkaso daně z lihu v mld. Kč	Spotřeba lihu v litrech čistého alkoholu
2008	7,1	3,23
2009	7	3,27
2010	6,5	2,8
2011	6,8	2,76
2012	6,5	2,69
2013	6,4	2,61
2014	6,8	2,69
2015	7,1	2,75
2016	7,2	2,79
2017	7,3	2,76
2018	7,9	2,78
2019	8,2	2,82

Zdroj: vlastní zpracování dle Ministerstva financí ČR (2020) a Českého statistického úřadu (2019)

Korelační koeficient = **0,166815**

Korelační koeficient je kladný, ale blízký nule, tudíž v tomto vztahu není téměř žádná závislost.

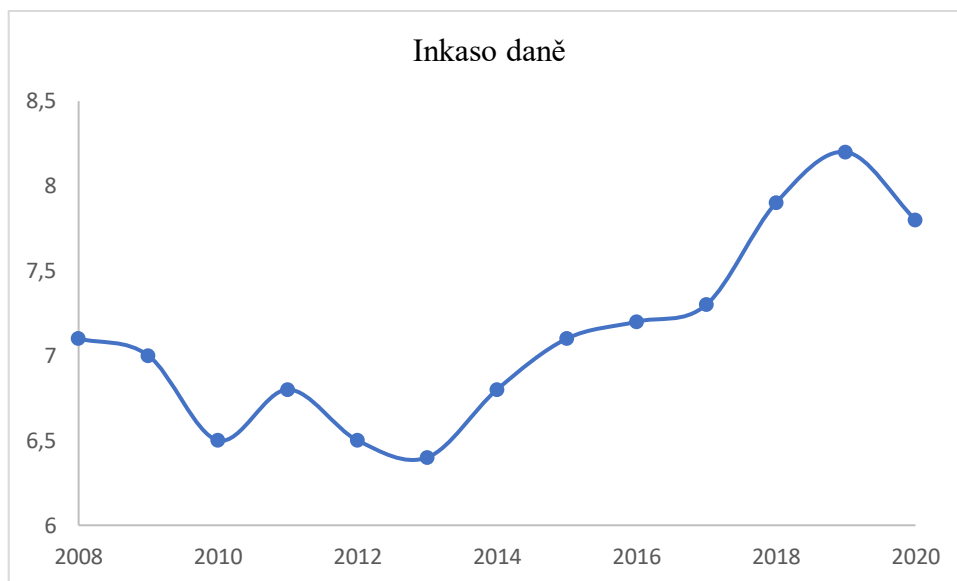
7.5 Zhodnocení korelace

Analýza dle korelačního koeficientu vypovídá o tom, že mezi výše uvedenými vztahy existují různé souvislosti. V prvních třech případech existuje slabá souvislost, ve čtvrtém případě silná souvislost a v posledním není téměř žádná souvislost. Co se týče vyměřené daně z lihu pod kódem nomenklatury 2207 a 2208 a vyměřené daně z destilátů z pěstitelského pálení, kde není zahrnutý výměr daní ze třetích zemí a odpočet vratek, ve vztahu se změnami sazby daně, jedná se o mírný vzájemný vztah, že čím vyšší sazba daně, tím nižší výměr daně. Naopak dle vztahu celkového inkasa daně a změny sazby daně nastává opačná situace a výsledek udává, že čím vyšší je sazba daně, tím vyšší je i výnos do státního rozpočtu, ale také se jedná o mírnou závislost. To vypovídá o tom, že pro skutečný výnos daně z lihu do státního rozpočtu má zásadní vliv dovoz zahraničního alkoholu. Změna sazby daně má zásadní vliv na spotřebu alkoholu. V tomto případě se jedná o vztah, že čím vyšší je sazba daně, tím nižší je spotřeba alkoholu. V posledním vztahu není téměř žádná souvislost.

8 ANALÝZA ČASOVÉ ŘADY

Časová řada je chronologicky uspořádaná posloupnost dat. Cílem analýzy časových řad je konstrukce modelu, který popisuje chování časové řady a z ní lze předvídat budoucí rozvoj. Součástí časové řady je také grafické znázornění, kdy na vodorovné ose je časová proměnná a svislá osa vyjadřuje hodnoty časové řady viz. obrázek 8.1., který znázorňuje grafické znázornění časové řady inkasa spotřební daně z lihu.

Obrázek 8.1 Inkaso daně

Zdroj: vlastní zpracování dle Ministerstva financí (2009-2020) a Celní správy ČR (2008)

8.1 Časová řada intervalových ukazatelů

Intervalové časové řady se počítají pomocí aritmetického průměru a vyjadřují průměrnou hodnotu časové řady.³⁹

Aritmetický průměr je obecně určen rovnicí (8.1),

$$\bar{y} = \frac{y_1 + y_2 + y_3 + \dots + y_n}{n}, \quad (8.1)$$

$\bar{y}$ = aritmetický průměr, y = ukazatel hodnoty v čase, n = počet členů řady,

postup výpočtu bude vypadat dle rovnice (8.1) následovně:

$$\bar{y} = \frac{7,1+7+6,5+6,8+6,5+6,4+6,8+7,1+7,2+7,3+7,9+8,2+7,8}{13} = 7,12.$$

³⁹ KROPÁČ, J. *Statistika. Náhodné jevy, náhodné veličiny, základy matematické statistiky, indexní analýza, regresní analýzy, časové řady.* s. 130-136.

Ukazatel představuje hodnoty inkasa daně z lihu v jednotlivých letech časové řady. Dle rovnice (8.1), kde jsou zaznamenány vstupní hodnoty je průměrná hodnota inkasa daně za posledních 13 let rovna 7,12 mld. Kč. Z grafického znázornění časové řady je zřejmé, že inkaso spotřební daně za posledních 5 let převyšuje průměrnou hodnotu.

8.2 Míry dynamiky

Míry dynamiky slouží k základní charakteristice chování časové řady. K tomu se využívají následující ukazatele:

- absolutní přírůstek – udává změnu hodnoty v čase oproti času minulému.

Absolutní přírůstek je obecně určen rovnicí (8.2)

$$\Delta y_t = y_t - y_{t-1}, \quad (8.2)$$

Δ = absolutní přírůstek, y = ukazatel hodnoty v čase, t = časová proměnná.

- průměrný absolutní přírůstek-udává o kolik se průměrně změnila hodnota za časovou jednotku.

Průměrný absolutní přírůstek je obecně určen rovnicí (8.3),

$$\bar{\Delta} = \frac{\sum \Delta y_t}{n-1} = \frac{(y_2 - y_1) + (y_3 - y_2) + \dots + (y_n - y_{n-1})}{n-1} = \frac{y_n - y_1}{n-1}, \quad (8.3)$$

$\bar{\Delta}$ = průměrný absolutní přírůstek, Δ = absolutní přírůstek, y = ukazatel hodnoty v čase, t = časová proměnná, n = počet členů řady.

- relativní přírůstek po vynásobení 100 udává o kolik % se změnila hodnota v čase.

Relativní přírůstek je obecně určen rovnicí (8.4),

$$\delta_t = \frac{\Delta y_t}{y_{t-1}} = \frac{y_t - y_{t-1}}{y_{t-1}} = \frac{y_t}{y_{t-1}} - 1, \quad (8.4)$$

δ = relativní přírůstek, Δ = absolutní přírůstek, y = ukazatel hodnoty v čase, t = časová proměnná.

- průměrný koeficient růstu po odečtení 1 a vynásobení 100 vyjadřuje o kolik % se průměrně změnila hodnota za časovou jednotku.

Průměrný koeficient růstu je obecně určen rovnicí (8.5),

$$\bar{k} = \sqrt[n-1]{k_1 k_2 \dots k_n} = \sqrt[n-1]{\frac{y_2}{y_1} \frac{y_3}{y_2} \frac{y_4}{y_3} \dots \frac{y_n}{y_{n-1}}} = \sqrt[n-1]{\frac{y_n}{y_1}}, \quad (8.5)$$

$\bar{k}$ = průměrný koeficient růstu, k = koeficient růstu, y = ukazatel hodnoty v čase, n = počet členů řady.⁴⁰

Tabulka obsahuje sledované období od roku 2008 do roku 2020 a výši inkasa daně. V ostatních sloupcích jsou vypočítané ukazatele míry dynamiky, konkrétně absolutní přírůstky a relativní přírůstky. Pod tabulkou jsou uvedeny hodnoty průměrného absolutního přírůstku a průměrného koeficientu růstu.

Tabulka 8.1 Analýza časové řady

Rok	Inkaso daně	absolutní přírůstek	relativní přírůstek
2008	7,1		
2009	7	-0,1	-1,41 %
2010	6,5	-0,5	-7,14 %
2011	6,8	0,3	4,62 %
2012	6,5	-0,3	-4,41 %
2013	6,4	-0,1	-1,54 %
2014	6,8	0,4	6,25 %
2015	7,1	0,3	4,41 %
2016	7,2	0,1	1,41 %
2017	7,3	0,1	1,39 %
2018	7,9	0,6	8,22 %
2019	8,2	0,3	3,80 %
2020	7,8	-0,4	-4,88 %

Zdroj: vlastní zpracování, dle Ministerstva financí ČR

průměrný absolutní přírůstek =	0,058333
---------------------------------------	----------

průměrný koeficient růstu =	0,79 %
------------------------------------	--------

⁴⁰ OTIPKA, P. ŠMAJSTRLA, V. *Časové řady* [online] 28.5.2019 [cit.12.3.2021]. Dostupné z: <https://homel.vsb.cz/~oti73/cdpast1/KAP10/KAP10.HTM>

Absolutní přírůstky

$$\Delta y_{2009} = 7 - 7,1 = -0,1.$$

Absolutní přírůstky udávají hodnoty mezi jednotlivými obdobími. Absolutní přírůstky následujících let jsou zaznamenány v tabulce 8.1, kde jsou uvedeny i vstupní hodnoty inkasa daně z lihu v mld. Kč. Dle rovnice (8.2) je vypočten absolutní přírůstek roku 2009, který vznikl jako rozdíl mezi rokem 2009 a 2008. Následující roky získáme stejným způsobem. Nejnižší absolutní přírůstek byl zaznamenán v roce 2010, kdy hodnota oproti předchozímu roku klesla o 0,5 mld Kč. Nejvyšší přírůstek narostl o 0,6 mld Kč v roce 2018.

Průměrný absolutní přírůstek

$$\bar{\Delta} = \frac{7,8 - 7,1}{13 - 1} = 0,058333.$$

Průměrný absolutní přírůstek vyjadřuje průměrnou hodnotu výkyvů inkasa spotřební daně během sledované časové řady. Vstupní hodnoty jsou uvedeny v tabulce 8.1 a výpočet je proveden dle rovnice (8.3). V čitateli jsou uvedeny částky inkasa daně v posledním a prvním roce časové řady a ve jmenovateli počet členů řady mínus jedna. Průměrná hodnota je po zaokrouhlení 0,06 mld. Kč, což nepředstavuje vysoké výkyvy.

Relativní přírůstky

$$\delta_{2009} = \frac{7}{7,1} - 1 = -0,0141 \cdot 100 = -1,41\%.$$

Relativní přírůstky vyjadřují změnu hodnoty v čase t oproti $t-1$ v procentech. V čitateli je uvedena částka inkasa daně v roce 2009 (t) a ve jmenovateli částka předchozího roku ($t-1$). Výsledek je proveden pomocí rovnice (8.4) a musí být vynásoben 100. Výsledky v dalších letech jsou spočteny stejným způsobem a zaznamenány v tabulce 8.1., kde jsou uvedeny i vstupní hodnoty pro výpočet. Nejnižší a nejvyšší přírůstky jsou tedy ve stejných letech jako přírůstky absolutní. Změny v přírůstcích se pohybovaly od -7,14 % do 8,22 %.

Průměrný koeficient růstu

$$\bar{k} = \sqrt[13-1]{\frac{7,8}{7,1}} = (1,007943 - 1) \cdot 100 = 0,79\%.$$

Koeficient zjistíme jako počet členů v řadě mínus jedna odmocnina podílu posledního a prvního roku časové řady dle rovnice (8.5). V tabulce 8.1 jsou zaznamenány vstupní hodnoty.

Od výsledného koeficientu musí být následně odečtena 1 a násobena 100, aby byl koeficient vyjádřen v procentuální hodnotě. Průměrný koeficient růstu činí 0,79 %, což nepředstavuje vysoké výkyvy a dalo by se říct, že průměrný růst sledovaného období je téměř stabilní.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo zanalyzovat spotřební daň z lihu v ČR, především jaký význam měla výše vybrané spotřební daně z lihu na státní rozpočet ČR za určité období a jaké faktory výnos daně ovlivňovaly. Dílčím cílem byla také analýza spotřeby alkoholických nápojů. Cíl byl naplněn dle zpracovaných dat z Ministerstva financí ČR a Celní správy ČR a pomocí metod analýzy.

Bakalářská práce byla rozdělena na dvě části – teoretickou a praktickou. V teoretické části byl nejprve stručně popsán historický vývoj daní. Další kapitolou byla daňová klasifikace a vymezení daní. Následně byl rozebrán daňový systém ČR a jednotlivé daně daňové soustavy ČR. V poslední kapitole byla podrobně rozebrána spotřební daň z lihu, neboť právě na tuto daň je bakalářská práce zaměřena. Byla zde uvedena základní charakteristika spotřební daně a vymezení lihu a lihovin. Nejobsáhlejší kapitola teoretické části se věnovala právní úpravě daně z lihu. V posledních kapitolách je definováno povinné značení lihu a stručně popsány daňové úniky.

V praktické části byla provedena analýza výběru spotřební daně z lihu za určité období, analýza spotřeby alkoholu v ČR za určité období, korelační analýza a analýza časové řady.

Dle analýzy bylo zjištěno, že za období od roku 2008 do roku 2020 inkaso daně různě kolísalo. Odhad státního rozpočtu byl naplněn v letech 2008 a dále 2014-2019 a na výnos daně z lihu působilo hned několik faktorů. Výnos daně z lihu byl ovlivněn ekonomickou situací státu, metanolovou aférou, protiepidemickými opatřeními a také změnami sazeb daně z lihu. Během sledovaného období platily tři sazby daně. Vliv změny sazeb daně z lihu, byl následně proveden i dle korelační analýzy. Analýza byla provedena i dle jednotlivých skupin vyměřené daně z lihu, kde se jednalo pouze o vyměřenou daň „vnitrostátní“. Bylo provedeno také porovnání se všemi spotřebními daněmi, kde daň z lihu zaujímá třetí místo s nejvyšším výnosem. Ačkoliv daň z lihu má nejvyšší výnos z alkoholických nápojů, nejvyšší spotřebu má pivo. To je zapříčiněno rozdílným výpočtem a sazbami daně. Při výpočtu korelační analýzy bylo zjištěno, že změna sazby daně má na inkaso daně z lihu a na vyměřenou daň z lihu jednotlivých skupin pouze mírný vliv. Naopak měly změny sazby daně zásadní souvislost na spotřebu lihu. Dle analýzy časové řady intervalových ukazatelů bylo zjištěno že výnos daně z lihu za období 2008-2020 má průměrnou hodnotu 7,12 mld. Kč. Absolutní přírůstky se za sledované období pohybovaly v hodnotách od -0,5 mld. Kč do 0,6 mld. Kč, přírůstky relativní od -7,14 % do 8,22 %.

Průměrný absolutní přírůstek představuje 0,06 mld. Kč, průměrný koeficient růstu 0,79 %. Všechny tyto hodnoty nepředstavují značné výkyvy a výnos daně z lihu je téměř stabilní.

Dle názoru autora v letošním roce výnos daně z lihu a spotřeba alkoholu opět mírně klesne, neboť stále trvají protiepidemická opatření, které mají za příčinu uzavření restaurací, barů a také omezení příjezdu zahraničních turistů.

ANOTACE

Příjmení a jméno autora:	Matyášová Nikol
Instituce:	Moravská vysoká škola Olomouc
Název práce v českém jazyce:	Analýza vybrané spotřební daně v České republice
Název práce v anglickém jazyce:	Analysis of the Selected Excise Duty in the Czech Republic
Vedoucí práce:	Ing. Michal Krajňák, Ph.D., MBA, LL.M.
Počet stran:	64 s. (90821) / 47 s. (74879)
Rok obhajoby:	2021
Klíčová slova v českém jazyce:	Analýza spotřební daně, daňový systém ČR, spotřební daň z lihu, analýza spotřební daně z lihu, změny sazeb daně z lihu, korelace, analýza časové řady
Klíčová slova v anglickém jazyce:	Excise tax analysis, Czech tax system, alcohol excise tax, alcohol excise tax analysis, changes in alcohol tax rates, correlation, time series analysis

Cílem této bakalářské práce je analyzovat spotřební daň z lihu v České republice, především její výnos do státního rozpočtu, vývoj za určité období a faktory, které výnos daně ovlivňují. Dílčím cílem je analýza spotřeby alkoholu v ČR, která úzce souvisí s výnosem spotřební daně z lihu do státního rozpočtu ČR. Podklady k analýze jsou čerpány z dat Ministerstva financí ČR, Celní správy ČR a Českého statistického úřadu. Teoretická část obsahuje klasifikaci a vymezení daní ČR, stručný popis daňového systému ČR a podrobnou charakteristiku a právní úpravu spotřební daně z lihu. V praktické části je provedena analýza výměru spotřební daně z lihu a spotřeby alkoholu v ČR. Analýza je následně provedena také pomocí korelačního koeficientu a analýzy časové řady.

The aim of this bachelor thesis is to analyze the alcohol excise tax in the Czech Republic, especially its revenue to the state budget, the development over a period of time, and the factors that affect the tax revenue. The main goal of the thesis is the analysis of alcohol consumption in the Czech republic, which is closely related to the revenue from the alcohol excise tax to state budget of the Czech republic. The data for the analysis are drawn from the data Ministry

of Finance of the Czech Republic, the Customs Administration of the Czech republic, and the Czech Statistical Office. The theoretical part contains the classification and definition of taxes in the Czech, a brief description of the tax system of the Czech Republic, and detailed characteristics and legislation of alcohol excise duty. In the practical part, an analysis of the assessment of alcohol excise duty and alcohol consumption in the Czech Republic is performed. The analysis is then also performed using a correlation coefficient and time series analysis.

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

- DYR, J. DYR, J. E. *Výroba slivovice a jiných pálenek*. 5. vyd. Praha: MAXDORF, 2020. 224 s. ISBN 978-80-7345-657-3
- GRÚŇ, L. *Finanční právo a jeho instituty*. 3. vyd. Praha: Linde, 2009. 335 s. ISBN 978-80-7201-745-4
- HAMERNÍKOVÁ, B. MAAYTOVÁ, A. *Veřejné finance*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 340 s. ISBN 978-80-7357-497-0
- HINDLS, R. HRONOVÁ, S. NOVÁK, I. *Analýza dat v manažerském rozhodování*. Praha: GRADA, 1999. 358 s. ISBN 80-7169-255-7
- KOTENOVÁ, B. PETROVÁ, P. TOMÍČEK, M. *Zákon o spotřebních daních. Komentář*. 3. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2020. 732 s. ISBN 978-80-7598-832-4
- KROPÁČ, J. *Statistika. Náhodné jevy, náhodné veličiny, základy matematické statistiky, indexní analýza, regresní analýzy, časové řady*. 1. vyd. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2010. 135 s. ISBN 978-80-214-3866-8
- KUBÁTOVÁ, K. *Daňová teorie a politika*. 7. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, 272 s. ISBN 978-80-7598-166-0
- MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2020, úplná znění platná k 1. 1. 2020*, 31. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2020. 296 s. ISBN 978-80-271-1333-0
- MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2021, úplná znění platná k 1. 1. 2021*. 32. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2021. 296 s. ISBN 978-80-271-4120-3
- NAHODIL, F. *Veřejné finance v České republice*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. 359 s. ISBN 978-80-7380-162-5
- NERUDOVÁ, D. *Daňová politika v Evropské unii*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. 213 s. ISBN 978-80-7552-682-3.
- PEKOVÁ, J. *Veřejné finance, úvod do problematiky*. 3. vyd. Praha: ASPI, 2005. 527 s. ISBN 80-7357-049-1
- SCHELLECKENS, M. *European Tax Handbook 2019*. Amsterdam: IBFD, 2019. 1250 p. ISBN 978-90-8722-521-6.
- SVÁTKOVÁ, S. *Spotřební a ekologické daně v České republice*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2009. 300 s. ISBN 978-80-7357-443-7

ŠIROKÝ, J. *Základy daňové teorie s praktickými příklady*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 128 s. ISBN 978-80-7478-785-0.

ŠIROKÝ, J. a kol. *Daňové teorie s praktickou aplikací*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.

VANČUROVÁ, A. LÁCHOVÁ, L. *Daňový systém ČR 2018*. 14. vyd. 1. VOX, 2018. 403 s. ISBN 978-80-87480-63-2.

ZIMMERMANNOVÁ, J. *Ekologické zdanění a modelování jeho dopadů*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. 236 s. ISBN 978-7552-062-3.

BREZOVSKÁ, K. *Spotřeba alkoholu v době koronaviru* [online] 29.12.2020 [cit.25.2.2021]. Dostupné z: <https://cesky.radio.cz/spotreba-alkoholu-v-dobe-koronaviru-vice-piva-a-vina-mene-lihovin-8704049>

CELNÍ SPRÁVA. *Daň z lihu*. [online] 28.4.2011 [cit.15.3.2021]. Dostupné z: https://www.celnisprava.cz/cz/dane/statistiky/Lih_inkaso/2008_1%C3%ADh_vymer_SPD.pdf#search=L%C3%8DH%20INKASO

CELNÍ SPRÁVA. *Daň z lihu*. [online] 28.4.2011 [cit.15.3.2021]. Dostupné z: https://www.celnisprava.cz/cz/dane/statistiky/Lih_inkaso/2009_1%C3%ADh_vymer_SPD.pdf#search=L%C3%8DH%20INKASO

CELNÍ SPRÁVA. *Daň z lihu*. [online] 10.2.2012 [cit.15.3.2021]. Dostupné z: https://www.celnisprava.cz/cz/dane/statistiky/Lih_inkaso/2010_1%C3%ADh_vymer_SPD.pdf#search=L%C3%8DH%20INKASO

CELNÍ SPRÁVA. *Daň z lihu*. [online] 16.1.2013 [cit.15.3.2021]. Dostupné z: https://www.celnisprava.cz/cz/dane/statistiky/Lih_inkaso/2011_1%C3%ADh_vymer_SPD.pdf#search=L%C3%8DH%20INKASO

CELNÍ SPRÁVA. *Daň z lihu*. [online] 8.1.2014 [cit.15.3.2021]. Dostupné z: https://www.celnisprava.cz/cz/dane/statistiky/Lih_inkaso/2012_1%C3%ADh_vymer_SPD.pdf#search=L%C3%8DH%20INKASO

CELNÍ SPRÁVA. *Daň z lihu*. [online] 13.1.2015 [cit.15.3.2021]. Dostupné z: https://www.celnisprava.cz/cz/dane/statistiky/Lih_inkaso/2013_1%C3%ADh_vymer_SPD.pdf#search=L%C3%8DH%20INKASO

CELNÍ SPRÁVA. *Daň z lihu*. [online] 5.1.2016 [cit.15.3.2021]. Dostupné z: https://www.celnisprava.cz/cz/dane/statistiky/Lih_inkaso/2014_1%C3%ADh_vymer_SPD.pdf#search=L%C3%8DH%20INKASO

CELNÍ SPRÁVA. *Daň z lihu*. [online] 8.3.2016 [cit.15.3.2021]. Dostupné z: https://www.celnisprava.cz/cz/dane/statistiky/Lih_inkaso/2015_1%C3%ADh_vymer_SPD.pdf#search=L%C3%8DH%20INKASO

CELNÍ SPRÁVA. *Daň z lihu*. [online] 7.3.2017 [cit.15.3.2021]. Dostupné z: https://www.celnisprava.cz/cz/dane/statistiky/Lih_inkaso/2016_1%C3%ADh_vymer_SPD.pdf#search=L%C3%8DH%20INKASO

CELNÍ SPRÁVA. *Daň z lihu*. [online] 27.3.2018 [cit.15.3.2021]. Dostupné z: https://www.celnisprava.cz/cz/dane/statistiky/Lih_inkaso/2017_1%C3%ADh_vymer_SPD.pdf#search=L%C3%8DH%20INKASO

CELNÍ SPRÁVA. *Daň z lihu*. [online] 22.3.2019 [cit.15.3.2021]. Dostupné z: https://www.celnisprava.cz/cz/dane/statistiky/Lih_inkaso/2018_1%C3%ADh_vymer_SPD.pdf#search=L%C3%8DH%20INKASO

CELNÍ SPRÁVA. *Daň z lihu*. [online] 6.5.2020 [cit.15.3.2021]. Dostupné z: https://www.celnisprava.cz/cz/dane/statistiky/Lih_inkaso/2019_1%C3%ADh_vymer_SPD.pdf#search=L%C3%8DH%20INKASO

CELNÍ SPRÁVA. *Daň z lihu*. [online] 12.3.2021 [cit.15.3.2021]. Dostupné z: https://www.celnisprava.cz/cz/dane/statistiky/Lih_inkaso/2020_1%C3%ADh_vymer_SPD.pdf#search=L%C3%8DH%20INKASO

CELNÍ SPRÁVA. *Výroční zpráva za rok 2008*. [online] 2.7.2009 [cit.4.3.2021]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/statistiky/Vron%20zprvy/Informace%20o%20v%C3%BDsledc%C3%ADch%20C4%8Dinnosti%20Celn%C3%AD%20spr%C3%A1vy%20C4%8CR%20za%20rok%202008.pdf>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Spotřeba alkoholických nápojů na 1 obyvatele v České republice*. [online] 28.8.2020 [cit.15.3.2021]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/graf-spotreba-alkoholickych-napou-na-1-obyvatele-v-ceske-republice>

ČTK. *Černý trh s alkoholem se zmenšil. Zafungovaly nové zákony* [online]. 12.9.2016 [cit.10.1.2021]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/cern-trh-s-alkoholem-se-zmensil-zafungovaly-nove-zakony_397478.html

DĚDINOVÁ, Tereza. *Jak se vybíraly daně v minulosti* [online]. 25.1.2013 [cit.1.12.2020]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/zpravy/finance/377709-jak-se-vybiral-y-dane-v-minulosti/>

FINANČNÍ SPRÁVA. *Zrušení daně z nabití nemovitých věcí* [online]. 25.9.2020 [cit.15.12.2020]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-nabyti-nemovitych-veci/informace-stanoviska-sdeleni/zruseni-dane-z-nabyti-nemovitych-veci-10927>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Informace o činnosti Celní správy ČR za rok 2013*. [online] 28.7.2014 [cit.2.3.2021]. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Dane_Vyhodnoceni-Pr-002_2013_Informace-o-cinnosti-Celni-spravy-CR-za-rok-2013.pdf

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Informace o činnosti Celní správy ČR za rok 2014*. [online] 10.7.2015 [cit.2.3.2021]. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Dane_Vyhodnoceni-Pr-002_2014_Zprava-o-cinnosti-FS-CR-a-CS-CR-za-rok-2014.pdf

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Informace o činnosti Celní správy ČR za rok 2015*. [online] 14.7.2016 [cit.2.3.2021]. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Dane_Vyhodnoceni-Pr-002_2015_Zprava-o-cinnosti-FS-a-CS-za-rok-2015.pdf

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Informace o činnosti Celní správy ČR za rok 2016*. [online] 17.7.2017 [cit.2.3.2021]. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Dane_Vyhodnoceni-Pr-002_2016_Informace-o-cinnosti-CS-CR-za-rok-2016.pdf

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Informace o činnosti Celní správy ČR za rok 2017*. [online] 11.7.2018 [cit.2.3.2021]. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Dane_Vyhodnoceni-Pr-002_2017_Informace-o-cinnosti-CS-CR.pdf

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Inkaso spotřební daně z lihu v letech 2008-2020* [e-mail] 25.2.2021 [cit.25.2.2021].

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Návrh zákona o státním rozpočtu ČR na rok 2018*. [online] 5.10.2017 [cit.5.3.2021]. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Navrh_2017_Dokumentace-k-navrhu-zakona-o-statnim-rozpocetu-CR-na-rok-2018.pdf

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Návrh zákona o státním rozpočtu ČR na rok 2019*. [online] 27.9.2018 [cit.5.3.2021]. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Navrh_2019_Dokumentace-k-navrhu-zakona-o-statnim-rozpocetu-CR-na-rok-2019.pdf

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Návrh zákona o státním rozpočtu ČR na rok 2020*. [online] 2.10.2019 [cit.5.3.2021]. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Navrh_2020_Dokumentace-k-navrhu-zakona-o-statnim-rozpocetu-CR-na-rok-2020-PDF.zip

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Zpráva o činnosti daňové a celní správy ČR za rok 2012*. [online] 2.8.2013 [cit.5.3.2021]. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Dane_Vyhodnoceni_2012_Zprava-o-cinnosti-o-cinnosti-danove-a-celni-spravy-Ceske-republiky-za-rok-2012.pdf

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Zpráva o činnosti FS a CS ČR za rok 2016*. [online] 17.7.2017 [cit.5.3.2021]. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Dane_Vyhodnoceni_2016_Zprava-o-cinnosti-FS-a-CS-za-rok-2016.pdf

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Zpráva o činnosti FS a CS ČR za rok 2019*. [online] 2.7.2020 [cit.5.3.2021]. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Dane_Vyhodnoceni_2019_Zprava-o-cinnosti-FS-a-CS-CR.pdf

OTIPKA, P. ŠMAJSTRLA, V. *Časové řady* [online] 28.5.2019 [cit.12.3.2021]. Dostupné z: <https://homel.vsb.cz/~oti73/cdpast1/KAP10/KAP10.HTM>

SCHILLEROVÁ, A, VOJTĚCH, A, VEDRALOVÁ, J, MIOVSKÝ, M, KRÁLÍKOVÁ, E. *Daně jako efektivní nástroj protidrogové politiky státu*. [online] 13.5.2019 [cit.1.3.2021]. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Prezentace_2019-05-13_Dane-a-protidrogova-politika-statu.pdf

SLONKOVÁ, S. *Podvodníci s alkoholem promluvili: Lijeme tam savo* [online]. 10.9.2012 [cit.10.1.2021]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/podvodnici-s-alkoholem-promluvili-lijeme-tam-savo/r~i:article:666021/>

Sylabus k předmětu, *Lihovarnictví a výroba lihovin*. [online]. [cit.7.1.2021]
<http://www.durativa.com/files/sylabus%20I%C3%ADh.pdf>

VOZÁROVÁ, J. Dva roky od vypuknutí metanolové aféry [online]. 22.9.2014
[cit.15.2.2021]. Dostupné z: <https://zlinsky.denik.cz/zlociny-a-soudy/dva-roky-od-vypuknuti-metanolove-afery-tvrde-piti-pry-cesi-omezili-20140921.html>

Vyhláška č. 334/2013 ze dne 17.10.2013, *Vyhláška k provedení některých ustanovení zákona o povinném značení lihu*. [online]. 1.11.2013 [cit.9.1.2021]. Dostupné z:
<https://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/regulace/povinne-znaceni-lihu>

Zákon 187/2006 Sb. ze dne 15.6.2006, *Zákon o dani z hazardních her*. [online]. 1.1.2021
[cit.11.1.2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-187>

Zákon 587/1992 Sb. ze dne 20. listopadu 1992, o spotřebních daních [online] [cit.2.3.2021].
Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-587> 1993

Seznam tabulek

Tabulka 3.1 Daňová soustava ČR.....	18
Tabulka 4.1 Sazby daně z lihu.....	27
Tabulka 5.1 Změny sazby daně.....	33
Tabulka 7.1 Korelace.....	43
Tabulka 7.2 Korelace.....	44
Tabulka 7.3 Korelace.....	45
Tabulka 7.4 Korelace.....	46
Tabulka 7.5 Korelace.....	47
Tabulka 8.1 Analýza časové řady.....	50

Seznam obrázků

Obrázek 5.1 Vývoj inkasa daně z lihu	31
Obrázek 5.2 Analýza daně z lihu dle jednotlivých skupin.....	35
Obrázek 5.3 Výnos jednotlivých spotřebních daní.....	37
Obrázek 5.4 podíl jednotlivých daní na výnosu daní a cel v roce 2019	39
Obrázek 6.1 Spotřeba alkoholických nápojů na 1 obyvatele v ČR	41
Obrázek 6.2 Rozložení spotřeby alkoholických nápojů na 1 obyvatele v ČR za rok 2019.	41
Obrázek 8.1 Inkaso daně	48